

Prilog 1 Obrazac za izradu lokalne razvojne strategije LAG-a za razdoblje 2023.-2027.

Lokalna razvojna strategija LAG-a Karašica za razdoblje 2023. – 2027.

SADRŽAJ

1. OPIS PODRUČJA KOJE OBUHVAĆA LRS	5
1.1. Osnovne zemljopisne značajke područja LAG-a	5
1.1.1. Područje LAG-a.....	5
Slika 1. Karta LAG područja s vidljivim granicama JLS-ova u LAG-u	6
.....	6
Slika 2: Karta položaja LAG-a na karti Republike Hrvatske.....	7
Tablica 1: Osnovni podaci o LAG-u.....	8
1.1.2. Geomorfološke i klimatske karakteristike na području LAG-a.....	9
1.1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština na području LAG-a	10
1.1.3.1. Kulturno-povijesna baština.....	10
Tablica 2: Zaštićena kulturno-povijesna baština na području LAG-a	11
1.1.3.2. Prirodna baština na području LAG-a.....	11
Tablica 3: Zaštićeni prirodni lokaliteti na području LAG-a	12
Slika 3: Ekološka mreža Natura 2000 na području LAG-a	13
1.1.4. Stanje komunalne infrastrukture na području LAG-a	14
Tablica 4: Stanje komunalne infrastrukture na području LAG-a.....	15
1.1.5. Stanje društvene infrastrukture na području LAG-a.....	16
Tablica 5: Stanje društvene infrastrukture na području LAG-a.....	17
1.2. Gospodarske značajke područja LAG-a	18
Tablica 6: Osnovni razvojni pokazatelji LAG područja	20
Tablica 7: Broj osoba zaposlenih u pravnim osobama po djelatnosti (NKD 2007) u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a	21
Tablica 8: Poduzetnici u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a	21
Tablica 9: Obrti u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a.....	21
Tablica 10: Struktura poljoprivrednih gospodarstva na području LAG-a	22
Tablica 11: Veličina poljoprivrednih gospodarstva na području LAG-a.....	22
Tablica 12: Poljoprivredne i šumske površine na području LAG-a	23
Tablica 13: Brojno stanje stoke na području LAG-a	24
Tablica 14: Dolasci turista i noćenja u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a	25
Tablica 15: Dobna struktura nezaposlenih na području LAG-a	25

Tablica 16: Dobna struktura zaposlenih na području LAG-a	26
1.3. Demografske značajke LAG područja	29
Tablica 17: Natalitet, mortalitet i vitalni indeks na području LAG-a	30
Tablica 18: Obrazovna struktura stanovništva na području LAG-a	31
2. REZULTATI PROVEDBE LRS U RAZDOBLJU 2014. – 2022.	33
3. OPIS UKLJUČENOSTI LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS	36
3.1. Opis partnerstva	37
Tablica 20: Članovi LAG-a (Skupština LAG-a).....	38
Tablica 21: Tijelo LAG-a nadležno za donošenje odluka koje su vezane za sadržaj i provedbu LRS	38
Tablica 22: Tijelo LAG nadležno za odabir projekata na LAG natječaju	38
3.2. Opis tijeka izrade LRS i sudjelovanja različitih interesnih skupina u izradi LRS.....	39
Tablica 23: Događaji i sudionici tijekom izrade LRS.....	40
4. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA.....	41
4.1. Rezultati analize stanja područja na temelju SWOT analize.....	41
Tablica 24: SWOT analiza LAG-a.....	41
5. OPĆI CILJEVI, SPECIFIČNI CILJEVI I INTERVENCIJE LRS	44
5.1. Prikaz potreba LAG područja.....	44
Tablica 25: Potrebe LAG područja [<i>Potrebno je obrojčiti potrebe, opće ciljeve i specifične ciljeve te istovjetne obrojčavanje koristiti u daljnjim tablicama</i>].....	44
5.2. Opis općih i specifičnih ciljeva LRS	46
Tablica 26: Opći i specifični ciljevi LRS.....	46
5.3. Opis intervencija LRS uključujući projekte suradnje.....	47
Tablica 27: Intervencije u LRS [<i>Potrebno je obrojčiti potrebe, opće ciljeve i specifične ciljeve te istovjetne obrojčavanje koristiti u daljnjim tablicama; MAX 2 stranica</i>].....	47
Tablica 28: Projekti suradnje [<i>Navesti podatke u vezi projekata suradnje; MAX 1 stranica</i>].....	48
Tablica 29: Opis intervencija	50
5.4. Opis procesa odabira projekata na LAG natječajima	62
5.5. Usklađenost LRS sa ZPP	63
Tablica 30: Usklađenost LRS sa SP ZPP	63
6. KAPACITET LAG-a ZA PROVEDBU LRS	64
6.1. Kapacitet LAG-a za upravljanje LAG-om i provedbom LRS.....	64
Tablica 31: Kapacitet LAG-a za upravljanje LAG-om i provedbu LRS	65
6.2. Opis praćenja (monitoring) i procjene (evaluacija) provedbe LRS.....	66
Tablica 32: Plan pokazatelja – pokazatelji rezultata ZPP	68
7. FINANCIJSKI I AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS.....	71

7.1. Financijski plan provedbe LRS	71
Tablica 33: Financijski plan provedbe LRS [<i>Temeljiti planiranje na godini ostvarenja isplate; za tekuće troškove i animaciju je moguće navesti max 25%</i>]	71
7.2. Akcijski plan provedbe LRS	71
Tablica 34: Akcijski plan provedbe LRS	72
8. PRILOZI.....	73

1. OPIS PODRUČJA KOJE OBUHVAĆA LRS

1.1. Osnovne zemljopisne značajke područja LAG-a

1.1.1. Područje LAG-a

LAG Karašica je najveći LAG na području Osječko – baranjske županije. Obuhvaća sjeverozapadni, zapadni i dio središnjeg dijela Osječko – baranjske županije, odnosno pripada istočnom dijelu Kontinentalne Hrvatske. Površinski zauzima ukupno 1.586,15 km², što čini 38,2% površine Osječko-baranjske županije, te zauzima prostor od 2,8% ukupne površine Republike Hrvatske.

LAG Karašica čini 17 općina i gradova: gradovi Belišće, Donji Miholjac, Našice i Valpovo, te općine Bizovac, Donja Motičina, Đurđenovac, Feričanci, Gorjani, Koška, Magadenovac, Marijanci, Petrijevc, Podgorač, Podravska Moslavina, Punitovci i Viljevo.

Sjeverno-istočnim područjem LAG-a protječe rijeka Drava, krajnjim južnim dijelom LAG-a prolazi rijeka Vuka, a od zapada prema istoku rijeka Karašica, po kojoj je LAG i dobio ime. Sve ove rijeke pritoke su Dunava, stoga područje LAG-a pripada i Hrvatskom Podunavlju.

Nadalje, LAG Karašica graniči s Mađarskom, nalazi se na važnom koridoru koji povezuje podunavske regije s Jadranom preko Zagreba i Karlovca do Rijeke, te Bosne i Hercegovine do Ploča. Prednost ovakvog položaja je blizina Osijeka kao središta županije, povezanost sa autocestom za Zagreb, blizinom željeznice i Zračne luke Osijek. te uskoro dostupnim i pan-europskim koridorom.

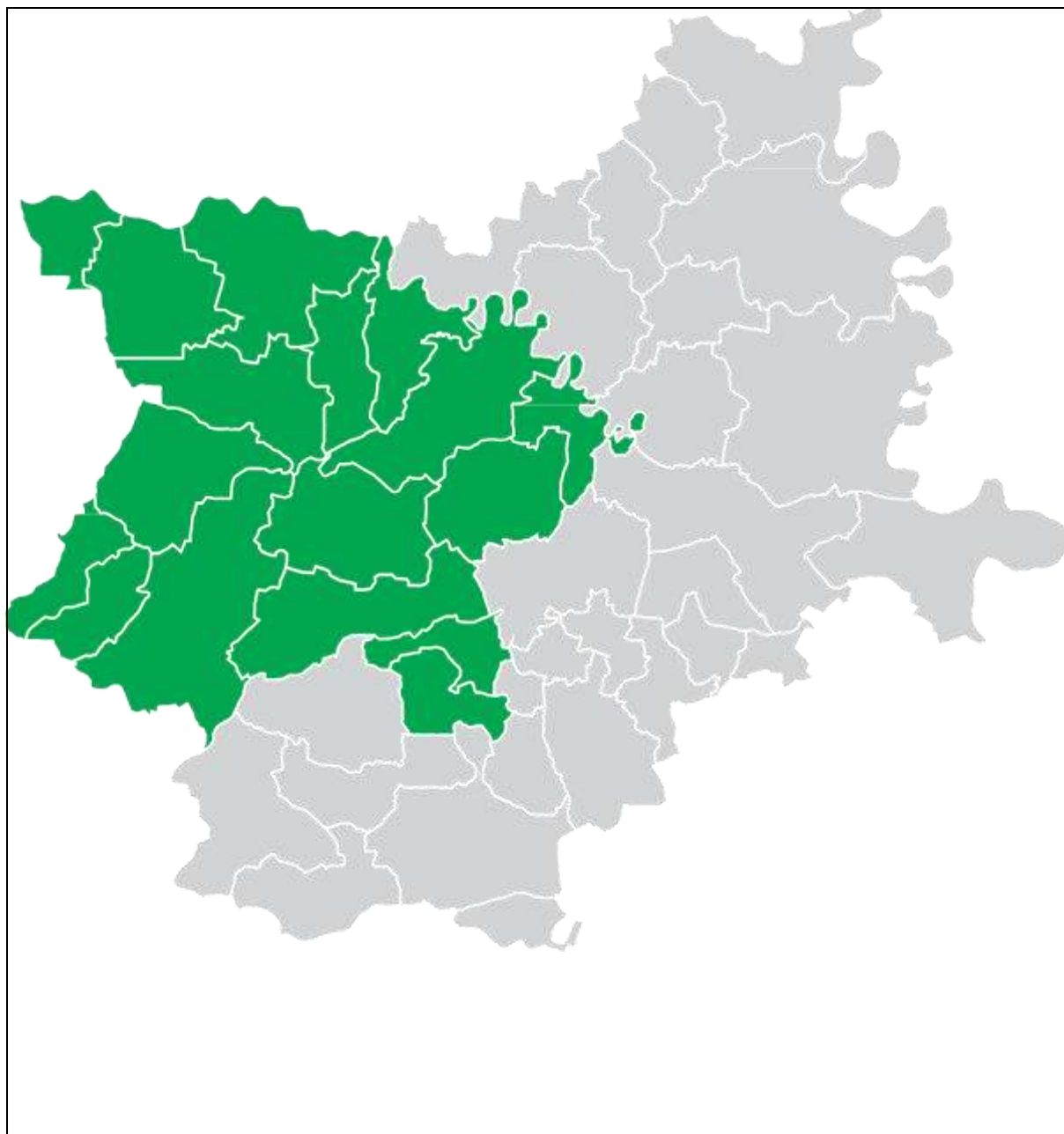
Područje LAG-a smješteno je u prirodnom okruženju koje je bogato prirodnim resursima (poljoprivrednim zemljištem, vodama, šumama, geotermalnim izvorima itd.).

Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2021. godine, LAG Karašica broji 70.141 stanovnika odnosno 27,43% stanovništva županije. LAG obuhvaća čak 123 naselja, a prosječna gustoća stanovništva je 41,91 stanovnika po km². Međutim, detaljnija analiza otkriva da je riječ o heterogenom prostoru neujednačenom po svojoj veličini, broju i gustoći naseljenosti pojedinih gradova i općina. Unutar LAG područja su tri grada (Belišće, Valpovo i Našice), koji su po svojoj površini manji od pojedinih općina, ali su gušće naseljeni, što je vidljivo u tablici 1, a detaljnije informacije se nalaze u [prilozima 2.; 2.1; 2.2](#)

Područje LAG-a dio je područja koje je nekada bilo prekriveno Panonskim morem, a njegovim povlačenjem ovdje se formirala blago valovita ravnica. Prevladavajuća geološko-litološka struktura ovog područja su barski i kopneni prapor ili les. S aspekta poljoprivrede, najvrjedniji su viši tereni lesnih platoa i zaravni kakav je Đakovački ravnjak koji prolazi južnim dijelom LAG-a Karašica. Jedan od vrlo čestih geomorfoloških oblika sui aluvijalne ili naplavne ravni i deluviji, a karakterizira ih muljevito tlo gline pomiješano sa pijeskom i pretaloženim praporom.

Tektonskim spuštanjem terena nastao je još jedan karakterističan reljefni oblik za ovaj kraj – fluvijalno močvarno područje. Također, prisutne su i riječne terase i praporne zaravni koje na svojim rubnim dijelovima pružaju mogućnosti za naseljavanje i poljoprivredu.

Slika 1. Karta LAG područja s vidljivim granicama JLS-ova u LAG-u

Slika 2: Karta položaja LAG-a na karti Republike Hrvatske

Tablica 1: Osnovni podaci o LAG-u

Osnovni statistički podaci o LAG-u						
Naziv JLS	Broj stanovnika u JLS	Naselja iz JLS u sastavu LAG-u	Broj stanovnika u naselju	Površina JLS km ²	Gustoća stanovnika u JLS (stan/km ²)	Broj kućanstava u JLS
Belišće	8.884			68,75	129,22	3.369
Donji Miholjac	8.031			134,63	59,65	2.937
Našice	14.291			200,32	71,34	5.254
Valpovo	9.784	Navedeno u prilogu 2.1 i 2.2	Navedeno u prilogu 2.1 i 2.2	142,66	68,58	3.667
Bizovac	3.733			85,65	43,58	1.375
Donja Motičina	1.334			51,67	25,82	480
Đurđenovac	5.332			121,01	44,06	2.119
Feričanci	1.725			45,90	37,58	664
Gorjani	1.246			52,49	23,74	474
Koška	3.169			122,00	25,98	1.152
Magadenovac	1.579			112,06	14,09	591
Marijanci	1.951			65,72	29,69	706
Petrijevci	2.485			55,60	44,69	906
Podgorač	2.455			130,84	18,76	894
Podravska Moslavina	954			44,41	21,48	331
Punitovci	1.562			39,34	39,71	537
Viljevo	1.626			111,78	14,55	600
Ukupno LAG	70.141			1.584,83	41,91	26.056
Osobna iskaznica LAG-a						
OIB	03184769995					
Adresa sjedišta	Kralja Petra Krešimira IV.6B, Valpovo					
Adresa podružnica	Podružnica Našice: Trg dr. Franje Tuđmana 7					
Kontakt telefon	+385 31 500 842					
Kontakt e-mail	ivan@lag-karasica.com					
Mrežna stranica	www.lag-karasića.com					

Izvor: Državni zavod za statistiku – za osnovni statistički podaci o LAG-u

1.1.2. Geomorfološke i klimatske karakteristike na području LAG-a

Reljefna obilježja LAG-a Karašica pretežito su nizinska i ne odudaraju previše od ostatka županije, dok krndijsko i diljsko pobrđe ima bitno različita geomorfološka obilježja i pružaju dobru osnovu za vinograde i voćnjake.

Područje LAG-a dio je područja koje je nekada bilo prekriveno Panonskim morem, te se je njegovim povlačenjem ovdje formirala blago valovita ravnica. S aspekta poljoprivrede, najvrjedniji su viši tereni lesnih platoa i zaravni kakav je i Đakovački ravnjak koji prolazi južnim dijelom LAG-a Karašica. Također, prisutne su i riječne terase i praporne zaravnike na svojim rubnim dijelovima pružaju mogućnosti za naseljavanje i poljoprivredu.

Područje LAG-a Karašica odlikuje umjereno topla, kišna klima koju u ovom prostoru karakterizira prosječna godišnja temperatura od 10 stupnjeva Celzijevih dok srednja mjesečna varira između -1 i +21 stupnja.

Prema ocjeni kvalitete tla i analizom koja obuhvaća obvezne parametre, zemljište na području LAG-a spada u kategoriju obradivih poljoprivrednih površina koje se razvrstavaju u tri potkategorije: najviša kvaliteta tla je klasa dobro obradivih tla; umjereno ograničena tla i ograničeno obradiva tla; dok se zemljišta nepogodna za obradu razvrstavaju u kategoriju privremeno nepogodnih tla i trajno nepogodnih tla. Najvrjednija kategorija zemljišta na području LAG-a nalazi se u okruženju naselja Gorjani. Druga kategorija obradivih zemljišta zastupljena je području Našica, a trećoj kategoriji obradivih zemljišta pripadaju tla zapadnog dijela LAG-a. Trajno nepogodna tla za obradu mogu se izdvojiti svega na dvije lokacije područje oko Viljeva i dio područja oko Feričanaca i Donje Motičine.

Područje LAG-a Karašica raspolaže značajnim vodnim kapacitetima zahvaljujući prije svega Dravi koja ima značajne zalihe podzemnih voda, a zatim i njenim pritokama Karašici i Vučici koje imaju razgranatu mrežu svojih pritoka. Zbog bogatstva nadzemnih i podzemnih voda kojima raspolaže, vode predstavljaju značajan razvojni resurs. Nadalje, područje LAG-a Karašica je prekriveno šumskim područjem na 42.593 ha ili 28,24% prostora LAG-a što predstavlja oko 1,58% ukupne površine šuma u Hrvatskoj, a upravljanje šumskim područjem povjereno je upravama Hrvatskih šuma Osijek, Našice i Požega.

Na području LAG-a prisutne su i mineralne sirovine i geotermalni izvori, naročito na području Panonskog gorja koja su postala izvor građevinskih sirovina kao što su eksploatacija kamena, opekarske gline, građevinskog pjeska i cementnog lapora. **Nafta i plin** se na području LAG-a eksploatiraju na ukupno 8 naftnih i jednom plinskom polju. Naftna polja su: Bizovac, Števkovica, Obod, Obod-Lacići, Kućanci-Kapelna, Bokšić Klokočevci, te dio polja Crnac (dio je u Virovitičko-podravskoj županiji). **Plinsko polje** je Bokšić. Prema istraživanju INA-e, na ovom području LAG-a postoje značajni potencijalni korištenja geotermalne energije. Posebno se izdvajaju geotermalne bušotine: Slavonija 1, Mandarinci 1, dok je bušotina Bizovac 4 u funkciji proizvodnje tople vode u sklopu „Bizovačkih toplica“.

Biološka i krajobrazna raznolikost LAG-a bitno pridonosi očuvanju biološke raznolikosti u Republici Hrvatskoj, zbog čega je veliko područje u obuhvatu ekološke mreže Republike Hrvatske, koja je uključena u europsku mrežu Natura 2000.

1.1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština na području LAG-a

1.1.3.1. Kulturno-povijesna baština

Na području LAG-a su se često izmjenjivale prevlasti različitih osvajača i okupatora ostavljajući time utjecaj na brojne pravne, ekonomske, socijalne, političke, urbanističke i ostale aspekte života čitavog područja. Povijesna događanja i izmjene različitih stranih utjecaja očituju se i u bogatoj kulturnoj i povijesnoj baštini.

Do 7. stoljeća ovo je područje obilježeno rimskom prevlašću, stalnim prijetnjama i napadima barbarskih plemena. U 9.stoljeću prvi puta je formirana samostalna hrvatska država koja traje do smrti hrvatskog kralja Petra Svačića 1097., a pet godina kasnije sklapanjem Pacte Convente Hrvatska je ušla u uniju s Mađarima čime je započeo snažan utjecaj Mađara na ovim područjima. Tijekom 14. stoljeća pod utjecajem plemićkih obitelji Gorjanski, Alšanski, Našički, Korodški, Horvati i Iločki, razvijaju se gradovi i grade franjevački, dominikanski i augustinski samostani. U to doba počinju prvi prodori Turaka, a Turska prevlast traje sve do 1687. godine. Pobjedom nad Turcima počinje period habsburškog i austro-ugarskog utjecaja koji završava tek Prvim svjetskim ratom. Turbulentna povijesna događanja obilježavaju čitavo 20. stoljeće koje kulminira Domovinskim ratom za nezavisnost, te velikim ratnim razaranjima, ljudskim gubicima i materijalnim štetama osobito na području Slavonije i LAG-a.

Područje LAG-a raspolaže sa 25 zaštićenih pokretnih i 78 nepokretnih kulturnih dobara i jednim nematerijalnim kulturnim dobrom. Važno je izdvojiti mali i veliki dvorac plemićke obitelji Pejačević u Našicama unutar kojeg se nalazi i muzej posvećen Dori Pejačević i Izidoru Kršnjavom. U okolici Našica nalazi se i nepokretno kulturno dobro - crkva Sv Antuna Padovanskog s jednim od najznačajnijih franjevačkih samostana u ovom dijelu Hrvatske, kao i jedna od rijetko očuvanih crkvi templarskog reda iz 13. stoljeća (crkva Sv. Martina).

U Donjem Miholjcu nalaze se dva dvorca - stariji miholjački dvorac koji je izgrađen početkom 19.stoljeća od strane barunice Marije Ane, rođene Pejačević, udate za Josipa Ignaca Hilleprand von Prandaua, te drugi noviji dvorac koji je pripadao grofovskoj obitelji Mailath, a koji je i kulturno dobro. Značajan je i kompleks dvorca Prandau-Normann u Valpovu koji se i zbog toga često naziva grad muzej. Današnji kompleks dvorca razvio se iz srednjovjekovne utvrde, te ga je u 18.stoljeću plemićka obitelj Hilleprand von Prandau pretvorila u dvorac i uredila kao park - perivoj engleskog tipa kojeg okružuje šuma Zvjerinjak. Pored parka očuvane su i nekadašnje konjušnice, a ista grofovska obitelj ostavila je u kulturno i povijesno nasljeđe i kuriju izgrađenoj 30-tih godina 19.stoljeća. Sa uređenim sustavom grijanja, vodovodom i kanalizacijom kao i stilom i načinom gradnje kurija se smatra primjerom suvremene i ekskluzivne gradnje 19. stoljeća. uvid u način života plemstva onog vremena.

Nematerijalna kulturna baština prepoznaje Kraljice ili Ljelje u Gorjanima -od 2009.godine nalaze na UNESCO-voj listi nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. Radi se o djevojačkim povorkama koje se održavaju na blagdan Duhova (sudjeluju na svečanoj misi, izvode tradicionalan ples, obilaze selo uz pjevanje prigodnih tekstova)

Nadalje, vrijedan kulturni resurs s velikim turističkim potencijalom je vinski podrum u Feričancima („Stari podrum“). Podrum je izgradila plemićka obitelj Mihalović (krajem 18.,početkom 19. stoljeća). Danas se tu nalazi vinska cesta Put frankovke kojom se nastoji povezati enološka i gastronomska ponuda, ali i ponudu ostalih proizvoda ovog kraja.

Tablica 2: Zaštićena kulturno-povijesna baština na području LAG-a

JLS	Vrsta kulturnog dobra						
	Nepokretno kulturno dobro				Pokretno kulturno dobro		Nematerijalno kulturno dobro
	Pojedinačno	Kulturno-povijesna cjelina	Kulturni krajolik	Arheologija	Pojedinačno	Zbirka	
Belišće	7	-	-	2	1	-	-
Donji Miholjac	4	1	-	6	2	1	-
Našice	8	1	-	11	1	7	1
Valpovo	4	1	-	1	1	1	-
Bizovac	6	-	-	3	1	-	-
Donja Motičina	1	-	-	-	-	-	-
Đurđenovac	3	1	-	1	-	-	-
Feričanci	4	-	-	1	1	-	-
Gorjani	2	-	-	2	1	1	1
Koška	2	-	-	-	1	-	1
Magadenovac	1	-	-	2	1	1	-
Marijanci	1	-	-	-	1	-	-
Petrijevci	1	-	-	-	-	1	-
Podgorač	5	-	-	2-	-	-	-
Podravska Moslavina	-	-	-	-	-	-	-
Punitovci	-	-	-	-	-	-	-
Viljevo	1	-	-	-	-	-	-
Ukupno LAG	50	4	0	31	11	12	3

Izvor: *Ministarstvo kulture i medija*

Tablica sa nazivima kulturnih pokretnih, nepokretnih i kulturnih dobara nalazi se u *Prilogu br 3*

1.1.3.2. Prirodna baština na području LAG-a

Područje LAG-a Karašica spada u geografsku regiju istočne Hrvatske na čijem prostoru se nalaze dvije krajobrazne jedinice: nizinska - područja sjeverne Hrvatske (veći dio prostora LAG-a) sa cjelinama unutar kojih dominira agrarni krajobraz i blago brežuljkasti prostor sa voćnjacima i vinogradima. (Panonsko gorje i područje Krndije). Nadalje, kao osobito vrijedne izdvajaju se sljedeće krajobrazne cjeline na području LAG-a: Poplavne doline Drave (uz cijeli tok na području LAG-a te uzvodno); Poplavne šume (na relaciji od Čađavice do Poganovaca) i ribnjaci (“1905”, “Donji Miholjac”, i djelomično “Grudnjak”)

Biološka raznolikost LAG-a, relativno je velika i ocjenjuje se na temelju prostorne razdiobe glavnih tipova staništa prema rezultatima projekta Kartiranje staništa RH (Izvor podataka: Državni zavod za zaštitu prirode).

Razvoju raznolike i brojne faune pogodovali su različiti biotopi na prostoru LAG-a. Na području LAG-a obitavaju predstavnici većine europskih vrsta, ali i veliki broj zaštićenih vrsta. Svojom bioraznolikošću posebno se ističe područje „Podpanj“ kod Donjeg Miholjca, zaštićeno kao posebni ornitološki rezervat, kao i područja poplavnih nizina uz Dravu te ribnjaci koji svojim

karakteristikama zadovoljavaju kriterije Ramsarske konvencije o močvarnim područjima. U osobito vrijedne dijelove prirode spadaju i šumski kompleksi, uključujući bazen između Čađavice i Poganovaca te šumski kompleks na Krndiji.

Prostorno prirodno i dijelom kultivirano područje rijeke Drave stavljeno je 2008. godine pod preventivnu, a 2011. godine pod trajnu zaštitu u kategoriji regionalnog parka. Zaštita na području LAG-a odnosi se na područje koje prati prirodni tok rijeke Drave.

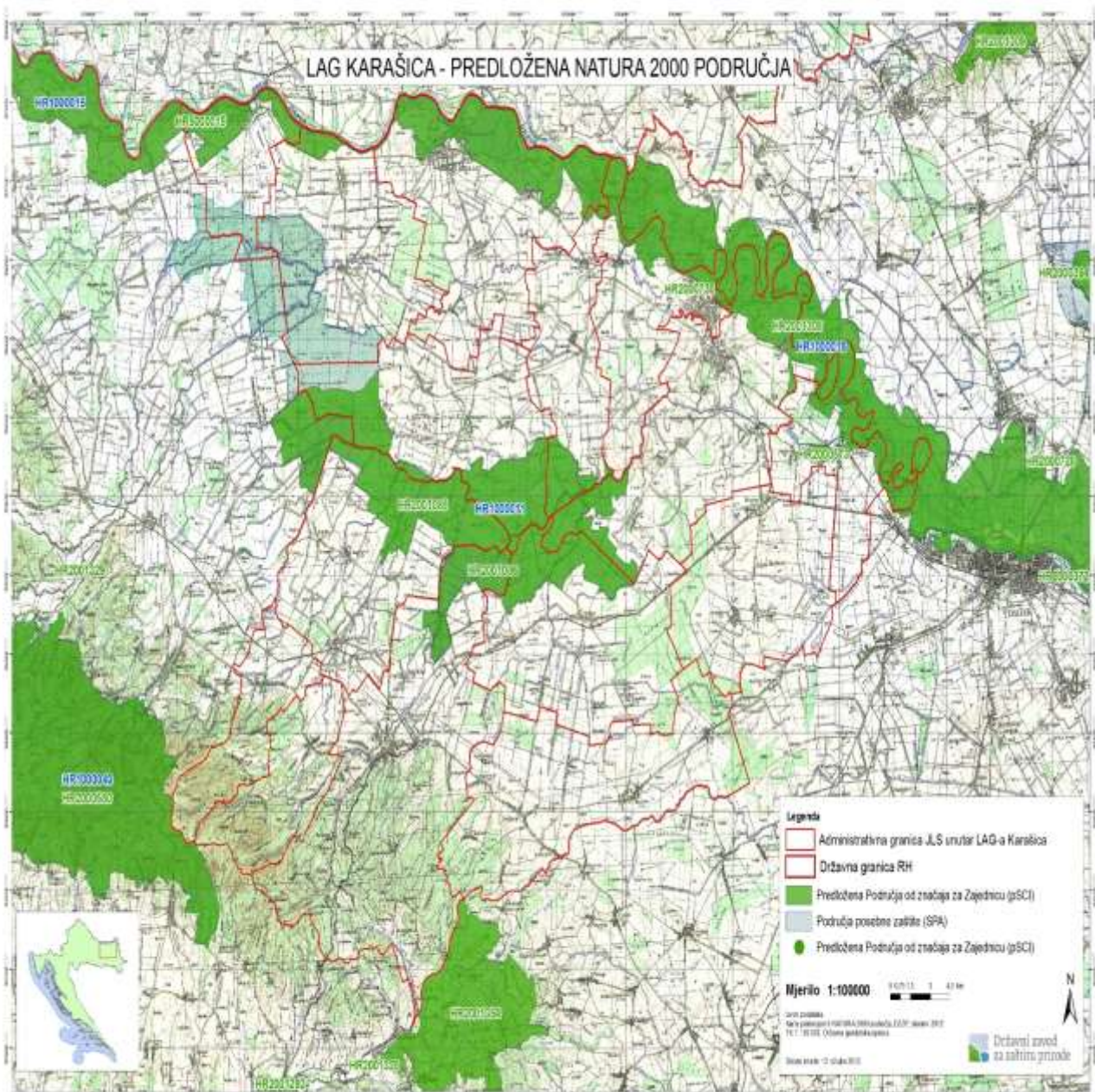
U tablici 3 pod nazivom Zaštićeni prirodni lokaliteti na području LAG-a vidljivo je da na području LAG-a prevladava kategorija Spomenik parkovne arhitekture uglavnom na područjima gradova Valpovo, Našice i Donji Miholjac. Regionalni park Mura-Drava se nalazi na području općina Belišće, Marijanci, Petrijevcima, Podravska Moslavina, Valpovo i Viljevo, a posebni rezervat Potpanj i Park prirode Papuk nalaze se na području Donjeg Miholjca i Feričanaca.

Tablica 3: Zaštićeni prirodni lokaliteti na području LAG-a

Kategorija zaštite	Naziv	Površina u ha	Godina proglašenja	JLS-ovi u LAG-u na čijem području se nalazi
Regionalni park	Mura – Drava	87.448,70	2011.	Belišće, Marijanci, Petrijevcima, Podravska Moslavina, Valpovo i Viljevo
Posebni rezervat	Potpanj	90,22	1998.	Donji Miholjac
Park prirode	Papuk	34.306,81	1999.	Feričanci
Spomenik parkovne arhitekture	Park kraj dvorca u Našicama	53,94	1949.	Našice
Spomenik parkovne arhitekture	Valpovo – park oko dvorca	28,97	1958.	Valpovo
Spomenik parkovne arhitekture	Donj Miholjac – park uz dvorac	14,36	1958.	Donji Miholjac
Ukupno LAG	6			

Izvor: *Bioportal, web portal informacijskog sustava zaštite prirode, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja*

Slika 3: Ekološka mreža Natura 2000 na području LAG-a

Tablica sa dodatnim informacijama područja posebne zaštite (SPA) i Predložena Područja od značaja za Zajednicu (pSCI) - LAG Karašica nalaze se u **Prilogu br. 4**

1.1.4. Stanje komunalne infrastrukture na području LAG-a

Prometna povezanost je pretpostavka za razvoj gospodarstva. Podravski koridor koji povezuje Istočnu Hrvatsku sa Središnjim Jadranom i skorašnji TEM (Trans European Motorway), kao euro regionalna poveznica na pravcu Baltik-Srednja Europa-Jadran je potrebno maksimalno iskoristiti i staviti u funkciju održivog razvoja.

Najvažniji postojeći prometni pravci za ovo područje su autocesta A3 (E 70- Posavska autocesta), te državna cesta D2 (Podravska magistrala). Osim državnih cesta koje su pod ingerencijom Hrvatskih cesta, postoji još i mreža županijskih i lokalnih cesta kojima upravlja Uprava za ceste Osječko-baranjske županije, te nerazvrstane ceste pod upravljanjem jedinica lokalne samouprave. U periodu od 2016. pa do danas najveći broj obnovljenih županijskih i lokalnih cesta upravo se nalaze na području LAG-a. Nadalje, situacija sa željezničkim prometom zadnjih godina je sve lošija. Naime, dolazi do ukidanja pojedinih željezničkih linija što zbog rekonstrukcije, a što zbog racionalizacije u HŽ-u. Sve to rezultira i smanjenjem broja putnika u željezničkom prijevozu. Za područje LAG-a je bitan željeznički pravac Osijek-Našice-Zagreb, te lokalni pravci Nova Kapela-Našice i Bizovac-Belišće.

Riječni promet predstavlja značajan razvojni potencijal jer je riječ o ekološki najprihvatljivijem, ali i najjeftinijem obliku prijevoza. Bitno je naglasiti da je putnički promet velikih riječnih kruzera u Osijeku u stalnom porastu što je svakako potencijal za turistički razvoj na području LAG-a.

Zračna luka Osijek nalazi se u neposrednoj blizini LAG područja i bitna je razvojna komponenta za područje LAG-a, oživljavanje zračnog prometa preko zračne luke Osijek u skladu je sa ciljevima politike ruralnog razvoja kako cijele RH, tako i područja LAG-a. (Stanje komunalne infrastrukture vidljivo je u tablici 4)

Infrastrukturu vodoopskrbe na području LAG-a je neophodno obnoviti i unaprijediti. Na području LAG-a stanovništvo se opskrbljuje vodom za piće na tri različita načina: 1. Putem priključenja na javni vodoopskrbni su stav; 2. Putem lokalnih vodovoda i drugih vodoopskrbnih objekata odnosno vodovoda koji nisu uključeni u sustav organizirane komunalne djelatnosti i 3. Putem individualne vodoopskrbe pomoću zdenaca, pumpi i slično na privatnim zemljištima i za osobne potrebe domaćinstva. Uređenje sustava javne odvodnje je prioritet za očuvanje okoliša i zdravlja stanovništva.

U organizirani sustav gospodarenja otpadom u smislu sakupljanja i odlaganja komunalnog otpada na području LAG-a obuhvaćeno je gotovo 100% stanovništva. Na području LAG-a tri su odlagališta, ali nemaju dovoljan kapacitet da zaprime sav otpad. Važno je napomenuti da se u zadnjih nekoliko godina sustavno radi na provedbi mjera odvojenog skupljanja otpada kroz ulaganje u izgradnju reciklažnih otoka i reciklažnih dvorišta, organizaciju odvoza glomaznog otpada, akcijama skupljanja papira i slično, ali i edukacijom građana. Nažalost, još uvijek ima dosta lokacija na LAG području sa „divljim deponijama“, odnosno otpadom onečišćenog tla. Jedan od prijedloga za rješavanje ovih problema je i udruživanje više jedinica lokalne samouprave u zajedničkoj provedbi mjera gospodarenja otpadom.

Što se energenata tiče, prisutna je eksploatacija sirove nafte iz 8 naftnih polja, a područjem prolazi i jedan naftovod. Proizvodnje električne energije postoji samo u okviru industrijskog kombinata u Belišću, ali namijenjena isključivo za potrebe proizvodnje. Geotermalna energija koristi se zasad jedino u sklopu kompleksa Bizovačkih toplica.

Tablica 4: Stanje komunalne infrastrukture na području LAG-a

Vrsta infrastrukture	Mjerna jedinica	Ukupno
Autocesta	Km	12,47
Državna cesta	Km	176,05
Županijska cesta	Km	239,20
Lokalna cesta	Km	197
Nerazvrstana cesta	Km	614,91
Željeznička pruga	Km	71,19
Biciklističke staze	Km	34,878
Međunarodne zračne luke	Broj	N/P
Ostale zračne luke	Broj	N/P
Morske luke	Broj	N/P
Riječne luke	Broj	N/P
Elektr. ener. kablovi	Km	867,36
Pokrivenost elektroničko-komunikacijske infrastrukture	% pokrivenosti EK infrastrukture – bakrena parica	100
	% pokrivenosti EK infrastrukture – svjetlovod	
	% pokrivenosti EK infrastrukture – koaksijalni kabel	
Plinovod	Km	590,131
Vodovod	Km	800,736
Kanalizacija	Km	306,16
Pročišćivači otpadnih voda	Broj	4
Centri za gospod. otpadom	Broj	1
Pretovarni centri	Broj	N/P

Izvor: Jedinice lokalne samouprave, jedinice područne (regionalne) samouprave, lokalne i regionalne razvojne agencije – uz po potrebi navođenje primarnog izvora podatka

U prilogu br. 5 nalazi se pregled komunalne i društvene infrastrukture

1.1.5. Stanje društvene infrastrukture na području LAG-a

Društvena infrastruktura obuhvaća skup uslužnih djelatnosti i u području zdravstva, socijalne zaštite, kulture, sporta i obrazovanja kojima se pored zadovoljenja specifičnih potreba stanovništva postiže i viši standard i kvaliteta života na nekom području. Obrazovna infrastruktura na području LAG-a obuhvaća ustanove predškolskog odgoja, osnovne i srednje škole.

U tablici 5 vidljivo je da većina gradova i općina na području LAG-a ima dječje vrtiće, a područje raspolaže s 15 ustanova predškolskog obrazovanja. Njihova najveća koncentracija je u gradovima s većim brojem stanovnika: Našicama i Valpovu. Na području LAG-a postoji 19 osnovnoškolskih ustanova, od kojih su u Našicama četiri, Donjem Miholjcu i Valpovu dvije, a ostale jedinice lokalne samouprave imaju po jednu osnovnu školu osim Donje Motičine, Marijanaca i Podravske Moslavine. Nadalje, na području LAG-a su četiri srednjoškolske ustanove (u Donjem Miholjcu, Našicama, Valpovu i Đurđenovcu). Svaka srednja škola nudi izobrazbu u različitim strukovnim trogodišnjim i općim četverogodišnjim programima osim srednje škole u Đurđenovcu koja nudi većinom strukovna obrazovanja vezana uz šumarstvo i drvenu industriju, te u manjem opsegu druga strukovna zanimanja (automehaničar, strojobravar i sl.). Visokoškolskih i znanstvenih ustanova na području LAG-a nema, te je stanovništvo u tom smislu orijentirano uglavnom na Osijek.

Zdravstvena infrastruktura na području LAG-a obuhvaća bolnice, domove zdravlja i opće ambulante, stomatološke ambulante i ljekarne. Na području LAG-a nalaze se tri bolnice od kojih jedna u Našicama, a dvije u Bizovcu u sklopu Lječilišta Bizovačke toplice. Također, na LAG području nalazi se Dom zdravlja Osječko-baranjske županije koji djeluje 18 općih ambulanti, svaka jedinica lokalne samouprave osim Donje Motičine ima svoj dom zdravlja i/ili ambulantu. Područje ima i 26 stomatoloških ambulanti i ljekarni.

Nadalje, područje LAG-a obiluje kulturnim manifestacijama i događanjima, pa se tijekom godina izgradila i određena infrastruktura kulturnih ustanova. (Amatersko kazalište u Belišću izgrađeno 1956. godine, Muzej Belišće, Zavičajni muzej Našice i Muzej Valpovštine). Kulturna događanja manjih mjesta uglavnom koriste infrastrukturu dobrovoljnih vatrogasnih domova. Socijalna skrb na području LAG-a je organizirana u okviru tri područna ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad koji se nalaze u Donjem Miholjcu, Valpovu i Našicama.

Domovi za starije i nemoćne osobe nalaze se u svakoj mikro regiji LAG-a ukupno njih 8, a dom za skrb o djeci u Valpovu (SOS Dječje selo Ladimirevci). Svaka pojedina jedinica lokalne samouprave u okviru programa javnih potreba u socijalnoj skrbi i zdravstvu, subvencionira troškove socijalno i zdravstveno najugroženijim stanovnicima. U domeni sporta važno je za istaknuti da je sportsko djelovanje organizirano putem udruga koje djeluju unutar Športske zajednice Osječko-baranjske županije, a koja podupire rad 14 granskih saveza. Sportska infrastruktura na području LAG-a je relativno dobra jer gotovo sve jedinice lokalne samouprave raspolažu sa sportskom dvoranom i nogometnim igralištem koje se koriste za najzastupljenije sportove.

Tablica 5: Stanje društvene infrastrukture na području LAG-a

Vrsta infrastrukture	Mjerna jedinica	Količina
Društveni/kulturni dom, dom za mlade	Broj	68
Kazališta	Broj	2
Kino dvorane	Broj	4
Knjižnice	Broj	5
Muzeji	Broj	4
Vatrogasni dom	Broj	56
Ambulanta	Broj	16
Dom zdravlja	Broj	4
Bolnica	Broj	1
Vrtići	Broj	19
Ostali predškolski objekti	Broj	2
Osnovne škole	Broj	39
Srednje škole	Broj	3
Sportske građevine (zatvorene) ne uključujući školske dvorane	Broj	19
Sportske građevine (otvorene)	Broj	98
Dom za nezbrinutu djecu	Broj	n/p
Dom za starije i nemoćne	Broj	8
Ustanove za rehabilitaciju ovisnika (koje ne spadaju pod bolnice)	Broj	n/p

Izvor: Jedinice lokalne samouprave jedinice područne (regionalne) samouprave, lokalne i regionalne razvojne agencije – uz po potrebi navođenje primarnog izvora podatka

1.2. Gospodarske značajke područja LAG-a

Stanje gospodarstva na području LAG-a Karašica nužno je sagledati u korelaciji sa nacionalnim i regionalnim kontekstom. U posljednjih nekoliko godina sve je izraženija globalna ekonomska kriza koja usporava razvoj gospodarstva, a rast bruto društvenog proizvoda ili stagnira ili se mjeri negativnim predznakom. Ekonomski oporavak na nacionalnoj razini je znatno usporen, a dodatno je otežan potresima, pandemijom i rastom cijene energenata, stoga će stvarni ekonomski oporavak biti dugotrajan i zahtijevati dodatne napore i sve inovativnije i učinkovitije ekonomske reforme. U tablici 6. su definirani razvojni pokazatelja LAG područja: razvojni pokazatelji JLS-ova - članica LAG-a obzirom na razvojnu skupinu prema indeksu razvijenosti, (Prilog br 6); stupnju razvoja pojedine JLS, prosječan dohodak po stanovniku za svaku JLS; prosječnu stopu nezaposlenosti; prosječni izvorni prihod po stanovniku; stopu nezaposlenosti, kretanje stanovništva, indeks starenja i stupanj visoko o obrazovanog stanovništva. Prema podacima iz siječnja 2021. vidljiva je regionalna nejednakost i neujednačenost razvoja gospodarstva između ruralnih sredina i gradova. Najveći prosječni dohodak po stanovništvu imaju Našice, a najniži dohodak ima Podgorač koji je također i sa najvećom prosječnom stopom nezaposlenosti. (Prilog br . 7)

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore za period 2018 – 2020 vidljiv je lagani porast broja poduzetnika. U 2018. godini ukupno je 756 poduzetnika (742 poduzetnika klasificirana prema NKD 2007., dok su 14 poduzetnika ostale djelatnosti). U 2019. godini bilo je aktivno 823 poduzetnika (809 poduzetnika klasificirana prema NKD 2007., dok je 14 poduzetnika u ostalim djelatnostima. Prema podacima iz 2020. godine broj poduzetnika u odnosu na 2018. godinu se povećao za 136. (Broj aktivnih poduzetnika u 2020 je 878 - klasificirana prema NKD 2007., dok je 14 poduzetnika iz ostalih. djelatnosti). (Tablica 8) (Prilog br. 8)

Nadalje, broj obrtnika na LAG području prema dostupnim podacima Hrvatske gospodarske komore u periodu od 2018- 2020. je također u porastu. (Prilog br. 9) Broj obrta u proizvodnoj djelatnosti se povećao za 41, a broj obrta u uslužnim djelatnostima se povećao za 73. (Tablica 9)

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi na području LAG-a su prisutne različite strukture poljoprivrednih gospodarstava. (Prilog br. 10) Najčešći organizacijski oblik su OPG-ovi, a najveći broj OPG-ova nalazi se na području grada Našica - 528, a najmanje ih je na području općine Donja Motičina - svega 53. Ako se usporede i ostali oblici poljoprivrednih gospodarstava kao što su SOPG, Obrti, Trgovačka društva i Zadruge, vidljive su značajne razlike unutar LAG područja. Potrebno je naglasiti da je u stalnom porastu broj ekoloških proizvođača. Budući da je najveći broj OPG-ova na području Našica, tu je i prisutan najveći broj ekoloških proizvođača – njih 58. Na cijelom LAG području od ukupno 3858 OPG-ova, broj ekoloških proizvođača je svega 284. (Tablica 10)

Potrebno je naglasiti da su obiteljska poljoprivredna gospodarstva izuzetno važna ne samo za gospodarski razvoj, već i za očuvanje prirodnih resursa. Sve je veća potražnja za „sigurnom i zdravom hranom“, a to je prilika i za regionalni razvoj, ali i za sve važniju modernizaciju poljoprivrede, ekološke i organske poljoprivrede te stvaranje prilika za bolji plasman proizvoda i povlačenje sredstava iz EU fondova.

U tablici 11 je iskazana ekonomska veličina poljoprivrednih gospodarstava (EUR). Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, najviše je onih do 3000 – ukupan broj „najmanjih“ je 2284; najveći broj ove vrste gospodarstava je u Našicama (363) a najmanje ih je u Donjoj Motičini – svega 33. Ukupan broj gospodarstava koji su preko 100.001 i više je 159, najviše ih je u Donjem Miholjcu (27) a po 2 su u Feričancima i Podravskoj Moslavini.

(Prilog br. 11 i Prilog br. 12)

Što se tiče šumskih i poljoprivrednih površina, prema podacima Ministarstva poljoprivrede i Hrvatskih šuma na području LAG-a ukupno je 80.988,93 ha poljoprivrednih površina. U tablici 12. navedeni su podaci prema kategorijama (livade, voćnjaci, vinogradi, pašnjaci, oranice, šumsko zemljište, kao i broj parcela u ARKOD-u). Najveću površinu zauzima poljoprivredna površina (80.998,93 ha), a najmanje je vinograda – svega 170,71 ha.

Zahvaljujući prirodnim, povijesnim i kulturnim bogatstvima turizam na području LAG-a predstavlja značajan potencijal za razvoj. Potreba za sve većom sinergijom turizma, poljoprivrede, ekologije i zdravstva kao doprinosa kvaliteti života na ovom području, ukazuje na važnost međusobne podrške, suradnje i partnerstva javnog, privatnog i civilnog sektora.

(Prilog br. 13)

Tablica 6: Osnovni razvojni pokazatelji LAG područja

JLS	Razvojna skupina prema IR	Indeks razvijenosti JLS	Prosječan dohodak po stanovniku, eura	Prosječni izvorni prihodi po stanovniku, eura	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva	Indeks starenja	Visoko obrazovano stanovništvo (VŠS, VSS)
Belišće	4	97,954	23.888,40	1.849,80	0,29327	90,94	96,30	0,132908
Donji Miholjac	4	99,161	24.094,40	1.353,40	0,21268	94,06	111,50	0,147557
Našice	5	100,656	26.078,20	1.609,60	0,27310	95,80	81,30	0,178831
Valpovo	4	99,706	25.568,80	1.387,20	0,21605	94,40	82,40	0,154058
Bizovac	3	96,55	22.340,80	1.376,10	0,25855	91,80	119,10	0,0927463
Donja Motičina	1	92,634	19.448,20	1.100,90	0,34686	85,89	67,60	0,0437376
Đurđenovac	2	93,053	19.714,90	954,00	0,34398	85,08	102,10	0,0861495
Feričanci	3	95,604	22.707,90	1.351,60	0,30471	88,64	104,90	0,0941086
Gorjani	2	94,209	17.973,30	1.503,10	0,26779	89,52	109,50	0,0547421
Koška	2	93,682	20.194,60	1.270,00	0,32981	88,31	93,20	0,0601211
Magadenovac	2	94,847	18.970,60	3.430,00	0,29807	88,87	127,20	0,054955
Marijanci	2	94,275	18.970,60	1.222,80	0,26219	87,87	96,40	0,0513001
Petrijevci	3	97,79	22.569,50	1.476,20	0,21551	94,23	129,20	0,100802
Podgorač	1	89,828	15.113,70	1.397,00	0,43011	90,81	102	0,0406977
Podravska Moslavina	1	92,316	16.503,50	1.097,50	0,28625	83,71	86,90	0,04
Punitovci	2	95,337	18.371,80	1.398,80	0,25714	93,30	93,20	0,0535714
Viljevo	1	90,998	15.575,20	1.098,70	0,34008	85,40	112	0,0462963
Ukupno LAG	n/p	n/p	20.453,70	1.463,34	0,290362	89,72	100,28	0,0842701

Izvor: *Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije*

Tablica 7: Broj osoba zaposlenih u pravnim osobama po djelatnosti (NKD 2007) u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a

Godina	Broj zaposlenih prema području djelatnosti – NKD 2007																				Broj zaposlenih ukupno za sva područja	
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T		U
2018.	1568	69	3991	115	418	564	1057	354	139	64	143	6	445	55	933	1522	1030	114	69	0	0	12.656
2019.	1248	77	4153	101	413	572	1230	274	122	54	136	3	466	59	1056	1563	1039	116	170	0	0	12.852
2020.	1413	67	3941	105	422	590	1164	406	231	57	169	14	360	74	1479	1444	1158	131	221	0	0	13.446

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 8: Poduzetnici u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a

Godina	Broj poduzetnika prema području djelatnosti – NKD 2007																				Broj poduzetnika ukupno za sva područja	
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T		U
2018.	101	1	119	7	16	88	144	33	36	24	3	12	92	13	0	13	13	8	19	0	0	756 (742 prema NKD 2007., a 14 poduzetnika ostale djelatnosti)
2019.	108	1	134	7	15	106	152	38	41	26	3	11	99	13	0	13	14	8	20	0	0	823 (809 prema NKD 2007., a 14 poduzetnika ostale djelatnosti)
2020.	112	1	145	8	15	124	160	40	52	31	3	12	103	13	0	14	15	10	21	0	0	892 (878 prema NKD 2007., a 14 poduzetnika ostale djelatnosti)

Izvor: Hrvatska gospodarska komora

Tablica 9: Obrti u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a

Godina	Broj obrta prema djelatnosti		Broj obrta ukupno za sve djelatnosti
	Proizvodna djelatnost	Uslužna djelatnost	
2018.	358	648	1.006
2019.	380	693	1.073
2020.	399	721	1.120

Izvor: Hrvatska obrtnička komora

Tablica 10: Struktura poljoprivrednih gospodarstva na području LAG-a

JLS	Organizacijski oblik poljoprivrednika						
	OPG	SOPG	Obrt	Trgovačko društvo	Zadruga	Druga pravna osoba i ostalo	Od toga broj ekoloških proizvođača
Belišće	232	60	4	3	0	3	10
Bizovac	148	62	1	6	1	1	19
Donja Motičina	53	4	1	0	0	0	5
Donji Miholjac	513	69	18	20	0	2	31
Đurđenovac	290	50	5	3	1	1	25
Feričanci	86	16	7	4	1	0	6
Gorjani	111	7	3	3	0	0	6
Koška	256	37	8	9	2	0	30
Magadenovac	231	11	2	9	0	0	9
Marijanci	165	39	0	4	0	0	7
Našice	528	80	25	19	1	3	58
Petrijevci	83	34	5	5	0	0	8
Podgorač	291	20	7	6	0	0	9
Podr. Moslavina	159	8	2	2	0	1	4
Punitovci	200	12	9	3	0	0	7
Valpovo	243	97	4	15	1	3	37
Viljevo	269	17	6	4	0	0	13
Ukupno LAG	3.858	623	107	115	7	14	284

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju – AGRONET

Tablica 11: Veličina poljoprivrednih gospodarstva na području LAG-a

JLS	Ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva (EUR)					
	do 3.000	3.001 – 8.000	8.001 – 15.000	15.001 – 50.000	50.001 – 100.000	100.001 i više
Belišće	169	61	23	32	12	5
Donji Miholjac	284	130	76	79	26	27
Našice	363	166	50	50	11	16
Valpovo	288	85	32	30	9	18
Bizovac	96	48	25	31	8	10
Donja Motičina	33	14	5	3	3	10
Đurđenovac	162	85	46	37	10	10
Feričanci	66	28	11	7	0	2
Gorjani	34	34	18	20	15	3
Koška	146	74	29	37	12	14
Magadenovac	116	52	23	37	16	10
Marijanci	98	46	17	27	14	7
Petrijevci	68	32	10	5	6	5
Podgorač	122	101	38	38	13	12
Podr. Moslavina	71	52	16	22	9	2
Punitovci	68	67	32	30	20	7
Viljevo	100	69	48	47	21	11
Ukupno LAG	2.284	1.144	499	532	205	159

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Tablica 12: Poljoprivredne i šumske površine na području LAG-a

JLS	Ukupna poljoprivredna površina (ha)	Ukupan broj parcela u ARKOD-u	Livade (ha)	Voćnjaci (ha)	Vinogradi (ha)	Maslinici (ha)	Pašnjaci (ha)	Oranice (ha)	Šume i šumsko zemljište (ha)
Belišće	3882,91	1529	26,17	54,81	0	0	23,70	4170,61	0
Donji Miholjac	7588,21	3361	40,21	175,81	0,42	0	101,67	7238,22	2254,43
Našice	5177,72	3138	153,42	258,58	30,87	0	156,41	4528,31	2738,49
Valpovo	7010,54	2844	95,36	224,49	0,07	0	63,29	6600,29	1244,66
Bizovac	7012,37	1950	20,73	279,29	0,09	0	72,85	6635	0
Donja Motičina	821,98	638	48,52	34,41	3,89	0	3,44	731,18	776,40
Đurđenovac	5601,87	2507	73,27	131,55	0,38	0	284,35	5107,78	1636,46
Feričanci	1388,06	783	15,88	66,82	132,91	0	6,1	1161,37	1161,88
Gorjani	4016,09	1760	1,38	76,90	0	0	0,14	3925,62	0
Koška	6529,21	2877	31,83	79,04	0	0	58,79	6353,26	3149,41
Magadenovac	5722,99	4817	53,09	58,80	0,08	0	236,71	5367,96	3982,37
Marijanci	4127,64	1900	10,20	66,99	0,05	0	179,21	3846,68	207,18
Petrijevci	2749,27	1356	25,22	204,40	0,04	0	11,09	2498,20	0
Podgorač	8035,30	3641	64,44	105,74	1,59	0	59,29	7789,30	1652,45
Podravska Moslavina	2471,30	1211	2,51	28,32	0	0	59,04	2380,36	1123,24
Punitovci	3225,13	1963	0,09	32,30	0,32	0	1,22	3188,80	0
Viljevo	5628,34	1758	12,36	57,51	0	0	176,21	5375,86	3364,60
Ukupno LAG	80.988,93	38.033,00	674,68	1.935,76	170,71	0	1.493,51	76.898,8	23.291,27

Izvor: *Ministarstvo poljoprivrede i Hrvatske šume d.o.o.*

Tablica 13: Brojno stanje stoke na području LAG-a

JLS	Kategorija stoke							
	Govedo, br. grla	Ovca, br. grla	Koza, br. grla	Konj, br. grla	Svinja, br. grla	Perad, br. grla	Magarac, br. grla	Pčela (pčelinje zajednice)
Belišće	394	818	6	26	577	0	0	1134
Donji Miholjac	3974	1475	114	58	5466	171	0	1646
Našice	3819	2316	20	37	721	85	33	3227
Valpovo	3376	559	284	71	165	30	0	974
Bizovac	716	814	30	15	634	0	0	226
Donja Motičina	2	581	4	0	55	0	0	70
Đurđenovac	652	2340	1	71	2296	50	48	316
Feričanci	1960	117	15	14	151	33	1	0
Gorjani	659	539	10	8	518	11	0	114
Koška	2628	1031	28	18	2688	0	1	1057
Magadenovac	1117	1073	9	3	12000	33	8	45
Marijanci	1047	966	7	3	3291	0	0	170
Petrijevci	10	117	7	32	229	11	4	180
Podgorač	958	1024	17	72	976	0	0	311
Podravska Moslavina	1506	521	137	2	188	0	0	65
Punitovci	1552	446	20	0	3336	600	0	40
Viljevo	1566	1130	16	93	3366	453	0	157
Ukupno LAG	25936	15867	725	523	36657	1477	95	9732

Izvor: *Ministarstvo poljoprivrede*

Tablica 14: Dolasci turista i noćenja u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a

JLS	Godina																	
	2018.						2019.						2020.					
	dolasci turista			noćenja turista			dolasci turista			noćenja turista			dolasci turista			noćenja turista		
	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani
Belišće	220	123	97	794	278	516	135	77	58	474	180	294	z*	z	z	z	z	Z
Donji Miholjac	1138	770	368	1930	1229	701	1178	747	431	1997	1305	692	z	z	z	z	z	z
Našice	4880	3162	1718	9011	5642	3369	5065	3127	1938	9504	5793	3711	1998	1408	590	4453	2864	1607
Valpovo	2794	1685	1109	7867	3941	3926	2524	1853	671	5903	4206	1697	958	592	366	2843	1346	1497
Bizovac	709	605	104	4702	4070	632	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z
Donja Motičina	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z
Đurđenovac	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Feričanci	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	Z	z
Gorjani	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Koška	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Magadenovac	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Marijanci	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Petrijevci	718	534	184	1359	984	375	584	419	165	1089	722	367	z	z	z	z	z	z
Podgorač	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Podravska Moslavina	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Punitovci	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Viljevo	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Ukupno LAG	10239	6756	3580	25663	16144	9519	9486	6223	3263	18967	12206	6761	2956	2000	956	7296	4210	3104

Izvor: Državni zavod za statistiku – Gradovi u statistici -turizam

z* - podatci zbog povjerljivosti nisu javno objavljeni

Tablica 15: Dobna struktura nezaposlenih na području LAG-a

JLS	Dobna struktura																														
	15-19			20-24			25-29			30-34			35-39			40-44			45-49			50-54			55-59			60 i više			ukupno
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	
Belišće	10	11	21	24	49	73	22	40	44	25	45	79	26	52	87	17	43	87	12	41	35	14	89	67	29	73	120	45	50	95	
Donji Miholjac	3	4	7	12	11	23	7	18	25	8	16	24	6	16	22	10	21	31	8	11	19	17	22	39	21	31	52	19	13	32	274
Našice	28	20	48	28	33	106	38	53	118	24	49	73	21	60	36	20	77	97	23	72	59	31	66	97	31	79	110	37	39	76	829
Valpovo	8	15	23	26	32	58	17	39	56	26	44	70	23	38	61	16	23	39	21	51	72	25	48	73	39	57	96	28	32	60	608
Bizovac	5	1	6	8	12	20	8	12	20	3	18	21	11	11	22	9	20	29	8	10	18	12	13	25	16	20	36	14	9	23	220
Donja Motičina	1	1	2	4	8	12	4	6	10	1	7	8	3	3	6	0	8	8	4	8	12	1	17	18	4	21	25	5	8	13	114
Đurđenovac	9	11	20	11	18	29	9	21	30	10	15	25	5	20	25	15	24	39	10	21	31	13	32	45	22	27	49	9	17	26	319
Feričanci	3	2	5	2	7	9	2	12	14	5	5	10	3	9	12	1	10	11	2	8	10	2	15	17	4	9	13	3	7	10	111
Gorjani	4	2	6	4	2	6	1	2	3	3	4	7	1	11	12	1	9	10	2	5	7	1	8	9	5	13	18	2	2	4	82
Koška	2	6	8	11	11	22	11	12	23	7	13	20	3	13	16	5	13	18	5	16	19	12	21	33	11	16	27	8	7	15	203
Magadenovac	2	1	3	1	4	5	3	2	5	3	2	5	5	3	8	4	7	11	4	5	9	7	8	15	9	9	18	16	8	24	103
Marijanci	3	4	7	2	7	9	4	3	7	3	4	7	6	7	13	6	11	17	9	8	17	12	15	27	17	24	41	25	12	37	182
Petrijevci	5	5	10	4	7	11	7	8	15	6	4	10	5	8	13	3	10	13	2	14	16	7	11	18	6	10	16	7	6	13	135
Podgorač	7	4	11	5	9	14	2	10	12	8	18	26	4	22	26	5	15	20	6	17	23	9	27	36	14	15	29	9	17	26	223
Podravska Moslavina	1	1	2	2	2	4	0	5	5	3	4	7	0	1	1	0	0	0	1	4	5	1	9	10	2	8	10	5	5	10	54
Punitovci	1	5	6	4	12	16	1	5	6	1	2	3	2	10	12	1	8	9	2	11	13	1	11	12	2	17	19	6	7	13	109
Viljevo	2	4	6	4	6	10	4	5	9	5	7	13	6	6	12	3	4	12	3	2	5	4	7	11	12	15	27	12	7	19	118
Ukupno LAG	91	97	188	150	226	376	138	258	388	138	253	393	125	288	413	113	296	409	118	298	417	162	411	573	235	435	670	235	238	473	4.401

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje (<https://statistika.hzz.hr/>) podatci od kraj 7m.j / 2022.g.

Tablica 16: Dobna struktura zaposlenih na području LAG-a

JLS	Dobna struktura																													ukupno							
	15-19			20-24			25-29			30-34			35-39			40-44			45-49			50-54			55-59			60-64			65 i više						
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž		U	M	Ž	U			
Belišće	26	93	35	177	92	269	271	173	444	281	167	448	229	169	389	252	207	459	271	199	477	232	154	386	151	56	207	33	15	57	13	6	19	1	3	4	3.178
D. Miholjac	17	11	28	127	90	217	241	177	418	235	180	415	178	415	583	204	165	369	237	196	433	233	167	397	203	72	275	69	29	96	27	9	36	21	3	24	3.064
Našice	13	14	27	207	124	331	426	312	748	424	294	718	384	264	648	362	290	652	446	332	778	465	294	759	300	110	410	411	133	544	169	62	231	22	12	34	5.289
Valpovo	12	44	16	166	88	254	256	211	467	305	234	539	310	226	536	227	536	763	272	213	485	246	180	426	158	82	240	247	122	369	32	31	63	3.596			
Bizovac	12	35	15	561	41	976	106	66	172	114	79	193	107	77	178	101	86	187	119	80	199	111	83	194	74	24	98	28	8	36	-	1	1	1.370			
Donja Motičina	6	-	6	32	27	59	44	19	63	32	18	50	30	8	38	36	23	59	55	24	79	46	7	53	24	1	25	2	-	2	-	-	-	434			
Đurđenovac	16	12	28	113	68	181	173	81	254	172	88	260	123	88	213	107	80	177	152	95	247	140	61	201	99	41	140	30	9	39	6	1	7	1.755			
Feričanci	4	3	7	29	8	37	37	34	71	53	34	87	44	24	68	40	28	68	50	36	86	56	29	85	30	15	45	54	8	-	8	-	-	571			
Gorjani	2	5	7	30	15	45	46	20	66	22	14	36	35	15	50	26	21	47	36	11	47	26	15	41	26	6	30	6	1	7	-	-	-	376			
Koška	10	22	12	71	40	111	98	45	143	79	38	117	92	42	134	108	48	156	91	53	144	85	34	119	64	10	74	14	6	20	-	1	1	1.031			
Magadenovac	1	3	4	29	23	52	49	24	73	31	23	54	38	18	56	42	19	61	49	24	73	54	13	67	17	8	25	9	1	10	4	-	4	479			
Marijanci	7	3	10	65	27	92	72	48	120	62	22	84	44	17	61	61	43	104	77	40	117	79	18	97	25	5	30	10	2	12	2	-	2	729			
Petrijevci	6	1	7	42	16	58	72	35	107	68	47	115	77	49	126	63	46	109	64	51	115	81	42	123	38	17	55	20	2	22	1	-	1	838			
Podgorač	4	5	9	39	32	71	62	49	111	69	31	100	41	21	62	45	22	67	59	25	84	57	19	76	44	7	51	15	3	18	-	-	-	649			
P.Moslavina	1	2	3	23	10	33	21	13	34	15	4	19	17	13	30	32	13	45	38	16	54	30	5	35	16	1	17	9	1	10	3	1	4	284			
Punitovci	5	1	6	46	15	61	56	23	79	44	22	66	37	22	59	48	20	68	44	25	69	33	10	43	35	5	40	9	3	12	3	-	3	506			
Viljevo	5	3	8	33	18	51	42	23	65	28	11	39	45	13	58	48	17	65	48	12	60	45	14	59	32	4	36	14	2	16	1	-	1	458			

Ukupno LAG	1 4 2	8 1	2 2 8	12 85	7 3 4	20 19	20 72	13 57	34 29	20 34	13 06	33 40	18 82	12 31	31 13	18 88	13 59	32 47	21 08	14 32	35 40	20 19	11 45	31 61	13 36	4 6 4	18 07	4 6 2	1 7 3	6 3 5	6 0	2 8	8 8	24.6 07
---------------	-------------	--------	-------------	----------	-------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	-------------	----------	-------------	-------------	-------------	--------	--------	--------	------------

Izvor: *Državni zavod za statistiku*

1.3. Demografske značajke LAG područja

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u dijelu koji se odnosi na prirodno kretanje stanovništva i usporedbu 2011. i 2020. godine, vidljivo je da broj stanovnika kako na području Osječko baranjske županije, tako i na području LAG-a kontinuirano opada. Takav negativan demografski trend može se pripisati ekonomskim uzrocima, a u razdoblju od 2011. do 2020. je izrazito pojačano iseljavanje stanovništva, što je dodatno uzrokovalo negativnu demografsku sliku.

Što se tiče indeksa starenja i koeficijenta starosti, na LAG području nema značajnijih odstupanja u odnosu na cijelu Osječko baranjsku županiju. Usporedbom pojedinih članica LAG-a vidljivo je da se starije stanovništvo nalazi uglavnom u ruralnom području, ali je i dalje u porastu trend starenja populacije.

U tablici 15 vidljiva je dobna / spolna struktura nezaposlenih prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - podatci od kraj 7m.j / 2022.g. Ukupan broj nezaposlenih na području LAG-a prema ovim podacima iznosi 4.401 osoba. Najviše nezaposlenih se nalazi u urbanim područjima (gradovi Našice, Belišće, Valpovo, i Donji Miholjac). Što se tiče ruralnih područja najviše nezaposlenih ima u općini Đurđenovac (319), a najmanje nezaposlenih ima općina Podravska Moslavina (54). U odnosu na broj stanovnika svake članice LAG-a, postotak nezaposlenih približno je isti. (Prilog br. 14 i Prilog br.15)

U tablici 16 vidljiva je dobna / spolna struktura zaposlenih prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - podatci od kraj 7m.j / 2022.g. Ukupan broj zaposlenih na području LAG-a prema ovim podacima iznosi 24.607 osoba. Najviše zaposlenih se nalazi u urbanim područjima (gradovi Našice, Belišće, Valpovo, i Donji Miholjac. Što se tiče ruralnih područja najviše zaposlenih ima u općini Đurđenovac (1.755), a najmanje zaposlenih ima općina Podravska Moslavina (284). U odnosu na broj stanovnika svake članice LAG-a, postotak zaposlenih približno je isti.

U tablici 17 koja se odnosi na natalitet, mortalitet i vitalni indeks vidljivo je prosječna starost stanovnika najveća u općini Magadenovac 44,5, a najmanja je Našicama i Donjoj Motičini. Ono što je vidljivo da je približna prosječna starost i u urbanim i u ruralnim područjima vrlo slična. Iako se kroz komunalnu infrastrukturu ulagalo u poboljšanje kvalitete života, kroz uvođenje pojedinih demografskih mjera nastojalo se prevenirati iseljavanja stanovništva mlađe populacije, rezultati još uvijek nisu vidljivi, odnosno prema podacima iz 2011. ne vidi se veliki pomak.

Što se tiče obrazovne strukture, iz tablice 18 vidi se da je gradovima na području LAG-a broj stanovništva bez škole najviši, kao što je i najviši broj visokoobrazovanog stanovništva, što je razumljivo u odnosu na ukupan broj stanovništva. U ruralni područjima ukupan broj visokoobrazovanog stanovništva nalazi se samo u tri općine (Koška, Petrijevci i Podgorač). (Prilog br. 16)

Tablica 17: Natalitet, mortalitet i vitalni indeks na području LAG-a

Naziv JLS	Natalitet		Mortalitet		Vitalni indeks		Prosječna starost stanovnika
	2011.	2020.	2011.	2020.	2011.	2020.	
Belišće	93	98	124	161	75,0	60,9	41,4
Donji Miholjac	79	69	120	125	65,8	55,2	42,3
Našice	189	150	182	186	103,8	80,6	39,5
Valpovo	116	75	141	161	82,3	46,6	41,3
Bizovac	31	33	62	77	50,0	42,9	43
Donja Motičina	15	13	12	24	125,0	54,2	39,5
Đurđenovac	50	48	104	89	48,1	53,9	42,2
Feričanci	22	19	43	32	51,2	59,4	42,8
Gorjani	18	9	18	26	100,0	34,6	43,8
Koška	38	37	40	66	95,0	56,1	40,6
Magadenovac	20	13	34	39	58,8	33,3	44,5
Marijanci	29	16	40	24	72,5	66,7	41,4
Petrijevci	27	22	44	54	61,4	40,7	44,2
Podgorač	36	34	59	54	61,0	63,0	41,1
Podravska Moslavina	8	13	20	15	40,0	86,7	41,8
Punitovci	10	18	22	21	45,5	85,7	39,7
Viljevo	22	13	34	28	64,7	46,4	43,1
Ukupno LAG	710	680	1099	1182	64,60	57,52	41,89

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prirodno kretanje stanovnika 2011. g. i 2020. g.

https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/SI-1466.pdf

<https://iszd.hr/HRstat/> - izvor prosječna starost

Tablica 18: Obrazovna struktura stanovništva na području LAG-a

Naziv JLS	Bez škole			Osnovna škola			Srednja škola			Visokoškolsko obrazovanje															Nepoznato
										Svega			Viša i stručni studij			Fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni studij			Magisterij			Doktorat			
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U				
Belišće	44	120	164	95	125	20	27	19	14	44	44	8	22	22	4	21	23	45	18	7	2	6	-	6	1
Donji Miholjac	21	78	99	10	76	2	2	1	4	8	4	4	1	1	3	25	26	5	4	3	7	3	-	3	3
Našice	58	256	314	12	97	2	3	0	0	9	9	1	3	3	6	53	59	1	2	1	3	5	3	8	3
Valpovo	16	112	185	1	0	5	2	2	2	5	5	1	2	1	3	33	36	6	1	6	2	6	1	7	4
Bizovac	24	95	119	5	2	8	1	1	3	1	1	2	6	5	1	64	72	1	2	1	3	-	-	-	3
Donja Motičina	1	10	11	2	7	2	3	2	6	2	2	4	9	1	2	11	12	23	1	-	1	-	-	-	1
Đurđenovac	23	85	108	6	9	4	1	1	2	1	1	3	7	7	1	10	10	2	3	2	5	-	-	-	1
Feričanci	7	27	34	2	4	6	5	5	3	9	4	7	1	2	3	23	39	62	2	-	2	-	-	-	-
Gorjani	6	31	37	2	3	3	5	3	2	5	2	3	5	9	2	14	10	24	-	-	-	-	-	-	-
Koška	25	126	151	4	7	8	9	1	2	5	5	4	1	2	3	31	46	77	2	1	3	1	1	2	-
Magadenovac	6	29	35	2	4	3	5	2	2	6	2	3	6	1	3	10	19	29	-	-	-	-	-	-	-
Marijanci	5	22	27	4	1	5	9	5	3	8	3	3	7	1	2	16	17	33	-	-	-	-	-	-	-
Petrijevci	10	39	43	2	3	8	6	7	5	1	7	9	1	4	3	34	56	90	2	1	3	-	2	2	3
Podgorač	32	71	103	3	8	7	4	8	4	5	3	3	7	1	2	19	22	41	1	-	1	1	-	1	2
Podravska Moslavina	8	28	37	2	8	8	5	1	3	4	1	8	2	1	5	9	3	12	-	-	-	-	-	-	1
Punitovci	5	13	18	2	5	9	5	3	2	6	3	2	5	1	9	19	12	31	-	-	-	-	-	-	-

Viljevo	13	47	6 0	3 7	4 1	7 9	3 8	2 6	6 4	2 9	2 6	5 5	1 1	1 5	2 6	18	11	29	-	-	-	-	-	-
Ukupno LAG	304	1189	1493	8731	13321	22044	21333	14490	34496	33505	31655	12255	12252	24884	1714	1883	3597	77	33	110	22	7	29	

Izvor: Državni zavod za statistiku (podaci za stanovništvo prema najviše završenoj školi i spolu -

<https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/popisi-stanovnistva-2/popis-stanovnistva-2011/196>

Izvor: SI-1582, str. 240 – 246.

2. REZULTATI PROVEDBE LRS U RAZDOBLJU 2014. – 2022.

[opisati rezultate provedbe LRS u razdoblju 2014.- 2022. i provedbu/sudjelovanje u provedbi projekata koji su financirani iz drugih izvora; MAX 1 stranica]

Tablica 19: Rezultati provedbe LRS u razdoblju 2014. – 2022. i provedbe drugih projekata [stanje zaključno na dan 1. lipnja 2023.]

Provedba LRS 2014. – 2022.											
Tip operacije	Natječaj LAG-a [upisati ukupan broj natječaja i ukupnu alokaciju svih natječaja]		Odobreni projekti od strane LAG-a [upisati ukupan broj odobrenih projekata i ukupan iznos svih projekata]		Odobreni projekti od strane APPRRR [upisati ukupan broj odobrenih projekata i ukupan iznos svih projekata]		Potpuno isplaćeni projekti [upisati ukupan broj potpuno isplaćenih projekata i ukupan iznos potpuno isplaćenih projekata]		Pokazatelji		
	br	Alokacija, eura	br	Iznos, eura	br	Iznos, eura	br	Iznos, eura	Br. novostvo renih radnih mjesta (u isplaćenim projektima)	Pokazatelji LAG-a [upisati ciljne pokazatelje LAG-a – naziv pokazatelja i iznos]	Pokazatelji LAG-a [upisati pokazatelje LAG-a – naziv pokazatelja i iznos u isplaćenim projektima]
4.1.1.	2		16	3.477.229,06	16	3.477.229,06	13	2.644.981,69	0		
4.2.1.									0		
6.1.1.									0		
6.3.1.	2		26	2.923.395,00	26	2.923.395,00	10	1.112.925	0		10
6.4.1.									0		
7.4.1.	2		31	6.434.332,95	31	6.434.332,95	8	1.856.199,19	0		2
Provedba drugih projekata u razdoblju 2014. – 2022.											
Naziv projekta	Izvor financiranja projekta	Ukupni iznos projekta, eura	Iznos učešća LAG-a, eura	Razdoblje provedbe projekta	Uloga LAG-a u provedbi projekta [upisati nositelj ili partner ili ostalo]	Rezultati i pokazatelji [upisati rezultat projekta i pokazatelje projekta]					
Žene za zajednicu	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	1.235.100,00		14.09.2022. -14.05.2023.	Partner	Zaposleno 25 žena, 150 korisnika u nepovoljnom položaju primilo pomoć i podršku.					
Učim, radim, pomažem Slavoniji III	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji	1.484.400,00		1.09.2022. – 28.02.2023.	Nositelj	Uključeno 30 žena pružateljica usluga. Pružena pomoć i podrška osobama u nepovoljnom položaju,					

	i socijalne politike						ukupno 180 starijih osoba.
E-ART	ESF, Ministarstvo kulture i medija	485,520,00		3.06.2021. - 3.06.2022.	Nositelj		Poboljšane socijalne, kognitivne i kreativne vještine najmanje 30 osoba starijih od 54 godine i osoba mlađih od 25 godina te povećana socijalna uključenost digitalnim umrežavanjem sa drugim pojedincima pri provedbi raznih radionica.
Učim, radim, pomažem Slavoniji II	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	5.000.000,00		20.2.2021. - 20.04.2022.	Nositelj		Usluge pomoći i podrške osobama u nepovoljnom položaju pružilo 56 žena pružateljica usluga. 25 žena osposobljeno za jedno od jednostavnih zanimanja. 336 osoba u nepovoljnom položaju primilo pomoć i podršku.
Učim, radim, pomažem Slavoniji	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	8.062.398,09		20.07.2018.- 19.01.2021.	Nositelj		Zaposleno 50 žena za pružanje potpore i podrške za 250 starijih osoba i osoba u nepovoljnom položaju..
Međugeneracijska solidarnost kroz kulturu i sport	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	2.434.751,26		18.02.2021. - 18.12.2022.		Partner	Poboljšane socijalne, kognitivne i kreativne vještine 100 osoba starijih od 54 godine i 100 osoba mlađih od 25 godina.
Snažne žene	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	1.114.260,00		07.01.2021.- 07.03.2022.		Partner	72 korisnika primilo pomoć i podršku, zaposleno 12 žena pružateljica usluga.
Nastavi željeti u Petrijevci ma faza II	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	1.829,300,00		18.06.2020. -18.08.2021.		Partner	120 korisnika u nepovoljnom položaju primilo pomoć, zaposleno 20 žena pružateljica usluga
Zaželi još jednom u Petrijevci ma	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	1.829.300,00		04.09.2020. - 04.11.2021.		Partner	120 korisnika u nepovoljnom položaju primilo pomoć, zaposleno 20 žena pružateljica usluga

Zaželi - ostvari u Petrijevcima	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	2.728.401,70		08.01.2018-08.07.2020.		Partner	15 žena osposobljeno za njegovateljicu 60 korisnika starijih osoba i osoba u nepovoljnom položaju primilo usluge pomoći u kući
Nove kreacije treće generacije	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	665.369,22		23.07.2018. – 22.07.2018.		Partner	Poboljšane socijalne, kognitivne, emocionalne i kreativne vještine najmanje 70 osoba starije od 54, povećana njihova socijalna uključenost provedbom kulturno-umjetničkih aktivnosti.
Zaželi bolji život u Općini Punitovcima	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	2.759.895,10		20.12.2017.-20.06.2020.		Partner	15 nezaposlenih žena završilo odabrani program osposobljavanja; pružena potpora i podrška 75-ero krajnjih korisnika; podignuta razina svijesti o potrebama krajnjih korisnika, kao i problemima nezaposlenih žena.
„Snažne žene u Općini Punitovci“	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	2.266.700,00		1.08.2020.-30.09.2021.		Partner	Rezultati: 15 nezaposlenih žena završilo odabrani program osposobljavanja; pružena potpora i podrška 75-ero krajnjih korisnika; podignuta razina svijesti o potrebama krajnjih korisnika, kao i problemima nezaposlenih žena.
„Pravo na život u zajednici starijih osoba u Općini Punitovci“	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	1.495.275,00		05.10.2020.-05.10.2022.		Partner	Unapređene kvalitete života 80 starijih osoba od 65 godina s područja Općine Punitovci kroz organizaciju dnevnih aktivnosti i psihološkog osnaživanja korisnika koje će organiziranim aktivnostima pridonijeti sprječavanju socijalne izoliranosti i poticati njihovo integriranje i aktivno sudjelovanje u životu lokalne zajednice.
Zaželi, učini za druge i za	ESF, Min. rada, mirovinskog	2.572.064,20		16.03.2018. – 16.09.2020.		Partner	Zaposleno i osposobljeno 15 žena za pomoć u kući, pomoć i

sebe dobru stvar	sustava, obitelji i socijalne politike						podršku primilo 60 krajnjih korisnika
Zaželi, pruži ljubav	ESF, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	1.392.980,00		08.01.2021. – 08.03.2022		Partner	Zaposleno i osposobljeno 15 žena za pomoć u kući, pomoć i podršku primilo 90 krajnjih korisnika
Zaželi, otvori srce, pruži ruku	ESF	1.392.980,00		08.01.2021.- 08.03.2022.		Partner	Podrška starijim osobama i osobama u nepovoljnom položaju, obrazovanje žena pripadnica ciljne skupine
Naše domaće	19.3.2. PRRRH	382.292,31 kn				Glavni partner	Brendiranje domaćih lokalnih proizvoda

Izvor: Godišnje izvješće o radu LAG-a Karašica 2021 i 2022.

3. OPIS UKLJUČENOSTI LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS

3.1. Opis partnerstva

U izradi LRS LAG-a Karašica poštovao se LEADER pristup – omogućeno je sudjelovanje sve tri interesne skupine - gospodarska interesna skupina, civilna interesna skupina i javna interesna skupina. Principom „odozdo prema gore“ otvorena je mogućnost izravnog sudjelovanja svih zainteresiranih u definiranju i kreiranju ciljeva i mogućih intervencija. Sudionici sve tri interesne skupine su ukazali na izazove u provedbi prethodne strategije, zajednički su kreirali SWOT analizu, te istaknuli važnost međusektorske suradnje. Nadalje, vodilo se računa o teritorijalnoj pokrivenosti, stoga su se sve radionice održavale na dvije lokacije koje su prihvatljive i dostupne članstvu LAG-a, a ispunjavaju tehničke uvjete za informiranje, prezentaciju i za rad u manjim grupama. Radionice su održane u Gradu Belišću i Gradu Valpovu u periodu od studenog 2022. do ožujka 2023. Članstvo i javnost je informirano o izradi LRS LAG-a Karašica za period 2022 – 2027 putem WEB stranice, putem društvenih mreža, objavama na lokalnim radio postajama, člancima u lokalnim tiskovinama, komunikacijom putem e-maila, ali i izravnim telefonskim pozivima.

LAG Karašica osnovan a je u prosincu 2009, a svoje djelovanje bazira na partnerstvu sve tri interesne skupine. LAG Karašica je prvotno obuhvaćao područje 15 jedinica lokalne samouprave, da bi im se kasnije pridružile još dvije.

Prema Statutu LAG-a članstvo može biti redovito i počasno. Redoviti članovi LAG-a mogu postati jedinice lokalne samouprave, znanstvene i stručne ustanove, udruge i druge pravne osobe koje prihvate Statut LAG-a Karašica, a imaju sjedište / prebivalište na području djelovanja LAG-a. Počasni članovi mogu postati pravne i fizičke osobe posebno zaslužne za rad i razvoj LAG-a Karašica. Važno je naglasiti da je članstvo u LAG-u dobrovoljno, a o primanju u članstvo očituje se Upravni odbor, donosi Odluku u roku tri mjeseca temeljem pristupnice, zamolbe ili pismenog zahtjeva za članstvom.

LAG Karašica vodi registar članova za što je zadužen voditelj LAG-a. Registar se vodi u elektroničkom obliku, redovito se ažurira u smislu predstavnika iz svih interesnih skupina.

Tijela LAG-a Karašica su:

- Skupština - najviše tijelo upravljanja LAG-om, a čine ju svi članovi
- Upravni odbor – organizira i obavlja tekuće poslove i donosi Odluke iz svoje nadležnosti
- Predsjednik LAG-a – bira ga Skupština na mandat od 4 godine, zastupa LAG i odgovara za zakonitost poslovanja, saziva Skupštinu, obavlja poslove određene Statutom i aktima LAG-a Karašica, odgovoran je Skupštini
- Dopredsjednici – ima ih 3, a biraju se iz redova članstva Skupštine
- Nadzorni odbor – tijelo kontrole LAG-a Karašica – ima 4 člana i predsjednika, bira ih Skupština iz redova članstva

Voditelj LAG-a – imenuje ga Upravni odbor na vrijeme od 4 godine, obavlja stručne i tehničke poslove za potrebe rada svih tijela, te ima sve zakonom propisane ovlasti osobe ovlaštene za zastupanje

Tablica 20: Članovi LAG-a (Skupština LAG-a)

Gospodarska interesna skupina (broj)	Civilna interesna skupina (broj)	Javna interesna skupina (broj)	Ukupno (broj)	Od toga žena (broj)	Od toga mladih (broj) ¹
39	15	28	82		

Izvor: Evidencije LAG – a

Tablica 21: Tijelo LAG-a nadležno za donošenje odluka koje su vezane za sadržaj i provedbu LRS (Skupština LAG-a)

Gospodarska interesna skupina (broj)	Civilna interesna skupina (broj)	Javna interesna skupina (broj)	Ukupno (broj)	Od toga žena (broj)	Od toga mladih (broj) ²
39	15	28	82		

Izvor: Evidencije LAG – a

Tablica 22: Tijelo LAG nadležno za odabir projekata na LAG natječaju (Upravni odbor LAG-a Karašica)

Gospodarska interesna skupina (broj)	Civilna interesna skupina (broj)	Javna interesna skupina (broj)	Ukupno (broj)	Od toga žena (broj)	Od toga mladih (broj) ³
6	4	7	17	7	4

Izvor: Evidencije LAG – a Karašica

¹ osobe do uključujući 40. godina² osobe do uključujući 40. godina³ osobe do uključujući 40. godina

3.2. Opis tijeka izrade LRS i sudjelovanja različitih interesnih skupina u izradi LRS

U izradi LRS LAG-a Karašica neophodno je komunicirati sa predstavnicima svih sektora prisutnih na tom području . U suradnji sa voditeljem LAG-a i Upravnim odborom definirani su ključni sektori na području LAG-a Karašica: Javni sektor, gospodarski sektor, poljoprivredni sektor i civilni sektor.

Budući da LAG područje površinski obuhvaća 1.586,15 km², čini ga 17 općina i gradova, neophodno je bilo učiniti dostupnim planirane radionice za sve sektore. Napravljen je hodogram aktivnosti, vremenski okvir, mjesto održavanja, plan rada za svaku radionicu i ujednačena metodologija.

Kako bi se definirale potrebe za svaki sektor, planirane su tematske radionice zasebno, ali i po modelu da se obuhvati cjelokupni teritorij. Radionice su održane u 4 grada koja se nalaze na području LAG-a Karašica – U Bilišću, Valpovu, Našicama i Donjem Miholjcu. Na tematskim radionicama napravljen je kratak osvrt na prethodno provedbeno razdoblje, predstavljene su osnovne smjernice za izradu nove strategije, ali i ključni izazovi za buduće provedbeno razdoblje.

Važno je bilo napraviti osvrt na prijašnju SWOT analizu i sa sudionicima komentirati snage, slabosti, prilike i prijetnje u prethodnom razdoblju, što se promijenilo, što više nije prijetnje, koliko su povećani rizici itd...

Nadalje, sudionicima radionica su predloženi ciljevi, prioriteti, eventualne mjere sukladne iskazanim potrebama, te zatražena povratna informacija od predstavnika svih sektora. Tijekom svih radionica bilo je važno kroz strukturirani dijalog naglasiti i potaknuti osjećaj vlasništva u kreiranju ciljeva i prioriteta, LRS Karašica, ali i postaviti fleksibilnije granice između različitih sektora. Naglasak je bio na važnosti međusobnog umrežavanja, međusektorske podrške i stvaranju partnerstva oz zajedničkog interesa.

Ključni lokalni dionici su mogli dati svoje sugestije, prijedloge i razmijeniti informacije putem web stranice LAG-a, korištenjem društvenih mreža, ali i u procesu prikupljanja projektnih ideja. Završetkom postupka izrade prijedloga LRS LAG-a Karašica, javnost će biti upoznata sa istom, definirat će se metodologija prikupljanja komentara, kao i njihova implementacija u finalnu verziju dokumenta, te usvajanje LRS od strane nadležnog tijela LAG-a.

Tablica 23: Događaji i sudionici tijekom izrade LRS

Naziv događaja (sastanak, radionica i sl.)	Broj sudionika	Mjesto održavanja događaja	Datum održavanja događaja
Sastanak radnog tima za izradu strategije		Valpovo	16.09.2022.
Sastanak radnog tima – priprema za terenske radionice		Valpovo	18.10.2022.
Radionica sa predstavnicima JLS-a		Belišće	15.12.2022.
Radionica sa predstavnicima civilnog sektora		Belišće	15.12.2022.
Radionica sa predstavnicima JLS-a		Našice	21.12.2022.
Sastanak radnog tima		Valpovo	03.03.2023.
Sastanak radnog tima priprema za terenske radionice		Valpovo	20.03.2023.
Radionica sa predstavnicima civilnog sektora		Našice	21.12.2022.
Radionica sa predstavnicima gospodarskog sektora		Valpovo	21.03.2023.
Radionica sa predstavnicima gospodarskog sektora		Našice	23.03.2023.
Radionica sa predstavnicima gospodarskog sektora		Donji Miholjac	28.03.2023.
Sastanak tima za izradu strategije		Valpovo	15.04.2023.
Sastanak tima za izradu strategije		Valpovo	15.06.2023.
Sastanak tima za izradu strategije		Valpovo	18.07.2023.

Izvor: Izvještaj o učinjenom (Prilog br. 18)

4. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA

4.1. Rezultati analize stanja područja na temelju SWOT analize

SWOT analiza je rađena prema sektorima - javni, civilni i gospodarski. SWOT analiza za svaki sektor nalazi se u **Prilogu br. 19**

U tablici 24 SWOT analiza LAG-a objedinjene su tvrdnje koje su tijekom održanih radionica u Valpovu, Belišću, Našicama i Donjem Miholjcu istaknuli predstavnici svih sektora.

Tablica 24: SWOT analiza LAG-a

Na temelju rezultata provedenih na radionicama ključnih dionika, izrađena je i, na radionici međusektorskog tima, usvojena zbirna SWOT analiza prikazana u tablici.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">• Lokalna uprava prati potrebe poljoprivrede• Postojanje poslovnih zona – gradovi i općine• Uspostavljena i razvijena mreža potpornih institucija• Adekvatna prometna infrastruktura• U većini područja uvedena je električna, plinska vodovodna i telefonska mreža• Informatizacija uprave• Podrška JLS-ova radu civilnog sektora• Socijalna osjetljivost prema ranjivim skupinama• Djelomična izgrađenost sustava gospodarenja otpadom• Postojanje prostorno planske dokumentacije u većini općina• Većina sustava javne rasvjete koristi led rasvjetu• Unaprijeđena komunalna, društvena i turistička infrastruktura• Velik broj različitih udruga, naročito njihovo jačanje u području javnog interesa• Postojanje društvenih domova i prostorija za rad udruga u svim naseljima• Jačanje ulaganje u ljudske resurse• Postojanje znanja i prirodnih resursa za bavljenje poljoprivredom• Dugogodišnja tradicija poljoprivredno-prehrambene proizvodnje• Postojanje određene infrastrukture i objekata koje je moguće unaprijediti	<ul style="list-style-type: none">• Nije do kraja riješen problem državnog zemljišta• Nedovoljna izgrađenost sustava za navodnjavanje• Prometna infrastruktura u lošem stanju (nerazvrstane ceste, pješačke staze)• Nedovoljno izrađen sustav oborinske odvodnje• Društveni domovi trebaju potpunu ili djelomičnu rekonstrukciju• Nedovoljno korištenje vodnih resursa – rijeka Drava• Nedovoljan broj adekvatno opremljenih i uređenih dječjih igrališta...• Nedostatak kvalitetnih pojedinačnih programa socijalne skrbi• Nedostatno razvijena izvaninstitucionalna skrb za starije i nemoćne• Još uvijek velik broj neuređenih nerazvrstanih cesta• Nedostatak javnog prijevoza između ruralnih naselja• Još uvijek treba raditi na transparentnom trošenju sredstava• Nedovoljno energetski učinkovita infrastruktura• Nezadovoljavajuća količina odvajanja otpada• Volonterski rad se ne provodi na organiziran način• Dio udruga se ne želi prilagoditi kriterijima transparentnog financiranja

<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje interesa predstavnika i članova OPG-a za usvajanjem novih tehnologija proizvodnje • Postojanje dovoljnog broj mladih ljudi koji se mogu baviti poljoprivredom • Područje LAG-a ima raznoliku reljefnu osnovu pogodnu za razvoj ruralnog turizma • Postoji potencijal za razvoj obnovljivih izvora energije (dobra prirodna osnova za dobivanje energije iz biomase) • Bogatstvo vodnih resursa iz prirodnih vodotoka 	<ul style="list-style-type: none"> • Neusklađenost kalendara održavanja manifestacija na području LAG-a • Nedostatak potrebnih znanja i vještina u udrugama za značajnije povlačenje finansijskih sredstava iz EU fondova i drugih izvora – ovisnost o lokalnim proračunima • Nema dovoljno želje za udruživanjem udruga koje se bave sličnim djelatnostima • Utjecaj politika u službi interesnih skupina • Podkapacitiranost za skladištenje poljoprivrednih proizvoda • Parcele nisu dostupne i funkcionalne (nije riješen problem državnog zemljišta) • Nedovoljna motiviranost za udruživanjem dodatno podupire monopol trgovačkih društava za otkup koji diktiraju uvjete i cijene
<p>PRILIKE</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost sufinansiranja projekata putem OBŽ • Mogućnost financiranja iz EU fondova • Međusobno umrežavanje i konzorciji • Sve veći rast cikloturista • Razvoj specifičnih oblika turizma (vjerski, kulturni ..) • Razvoj turizma baziranog na očuvanoj prirodnoj i kulturnoj baštini • Razvoj dodatnih društvenih (kulturnih i sportskih) sadržaja zbog velikog broja aktivnih udruga • Pобољшanje kvalitete života mladih obitelji povećanjem broja ustanova za predškolski odgoj • Razvoj integrirane turističke ponude koja uključuje prirodnu i kulturnu baštinu • Mogućnost prigradskih naselja da koriste mjere za razvoj i obnovu društvene infrastrukture • Socijalni programi od javnog interesa • Daljnji razvoj integriranog sustava gospodarenja otpadom • Modernizacija javne rasvjete • Međusobno interesno, sektorsko i međusektorsko umrežavanje • Mogućnost financiranja iz EU fondova – programi sa visokim postotkom bespovratnih sredstava • Preraspodjela financiranja iz proračuna JLS i usmjerenost na udruge koje povlače bespovratna sredstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Financijska preopterećenost – kreditno zaduživanje • Visoka cijena energenata • Odlazak mladih ljudi iz ruralnih područja • Smanjivanje izvornog proračuna može ugroziti davanja za školstvo i onemogućiti održavanje minimuma standarda prostora, opreme, kadrova, programa.. • Ograničen pristup na pojedine natječaje • Nemogućnost vlastitog sufinansiranja, pred financiranja i financiranja projekata • Negativan prirodni prirast stanovništva • Povećanje broja socijalno ugroženog stanovništva • Centralizirano upravljanje prirodnim resursima • Prestanak zabrane kupovine poljoprivrednog zemljišta strancima • Globalna prijetnja (pandemija, izbjeglice) • Osipanje članstva u udrugama • Nepostojanje strategije poljoprivredne politike, ne zna se što će se proizvoditi niti otkupljivati • Sporost provedbenih i ugovornih tijela u dinamici natječaja iz Programa ruralnog razvoja RH 2014.- 2020. i nedovoljno iskorištenje sredstava • Ne konkurentnost domaće proizvodnje • Uvoz jeftinijih proizvoda iz EU • Nepovoljan utjecaj klimatskih promjena na poljoprivredu • Pad turističke potražnje zbog ekonomske situacije • Niska kupovna moć stanovništva

<ul style="list-style-type: none"> • Novi ESF + • Velik broj članstva u udrugama – moguće je razvijati programe na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini • Unapređivanje sustava cjeloživotnog učenja • Edukacija i jačanje svijesti građana o potrebama i mogućnostima zaštite okoliša i prirode 	<ul style="list-style-type: none"> • Velike firme – imaju prioritet u dobivanju EU sredstava (financijska sposobnost) • Veliki sustavi ne zapošljavaju lokalno stanovništvo • Visoke administrativne barijere prilikom ulaganja u razvoj poduzetništva • Masovni odlazak mladih ljudi / stručne radne snage
---	---

Koristeći uobičajenu metodologiju (SWOT analiza) pri definiranju strateškog okvira razvoja LAG-a Karašica, polazna osnova je bila osvrt na važeću strategiju LAG-a i postojeću SWOT analizu, te usporedba u odnosu na postojeće resurse, razvojne prilike i moguće prijetnje /rizike. Izrađena je analiza okruženja i uvjeta u kojima LAG Karašica planira svoj daljnji razvoj i implementaciju planiranih /prihvatljivih intervencija . U proces analize otvorena je je mogućnost participativnog planiranja i pozvani su predstavnici gospodarstva, poljoprivrednog, javnog i civilnog sektora. Kroz SWOT analizu daje se pregled:

- 1) SNAGA – jakih strana, resursne osnove područja LAG-a, postignuća na kojima treba graditi temelj novim razvojnim mogućnostima, odnosno odgovoriti na iskazane potrebe različitih sektora koji djeluju na području LAG-a
- 2) SLABOSTI – nedovoljno iskorištenih potencijala, koji su to izazovi i „kočnice“ razvoju, a na kojima dodatno treba poraditi i uložiti dodatne napore da bi ih se pretvorilo u snagu / prepoznati dodatni resurs koji bi otvorio put novim razvojnim mogućnostima;
- 3) PRILIKE – pregled razvojnih prilika koje dolaze iz okruženja, na koje se ne može direktno utjecati, ali koje mogu poslužiti kao prilika za neki novi smjer ili pomicanje dosadašnjih postignuća na novu razinu; prepoznati koji su to trendovi u okruženju, ali i potencijali mogući izvori financiranja za održivi razvoj;
- 4) PRIJETNJE - rizici iz okruženja, prijetnje za razvojne programe i mogućnosti, na koje se ne može izravno utjecati, ali ih treba predvidjeti i iznaći rješenja koja će ih svesti na mjeru da ne dovode u pitanje planirane intervencije

SWOT analiza obuhvaća osnovna područja djelovanja - Gospodarstvo (poduzetništvo, poljoprivreda, turizam); Infrastrukturu (komunalnu, društvenu); Kvaliteta života (društvene djelatnosti, OCD, kulturna baština, očuvan okoliš)

To je ujedno i osnova za određivanje strateških ciljeva, prioriteta i mjera, odnosno područja djelovanja za slijedeće plansko razdoblje.

Kod SWOT analize neophodno je uvažiti mišljenja svih relevantnih dionika i predstavnika različitih sektora prisutnih na tom području. Predstavnici ključnih dionika mogu dati jasniji pregled stanja po pojedinom sektoru. U suradnji s predstavnicima različitih sektora LAG područja, izvršena je analiza ključnih dionika koji imaju najveći utjecaj na razvoj područja.

5. OPĆI CILJEVI, SPECIFIČNI CILJEVI I INTERVENCIJE LRS

5.1. Prikaz potreba LAG područja

Tablica 25: Potrebe LAG područja

Naziv potrebe	Opis potrebe	Naziv općeg cilja LRS kojim se ispunjava potreba	Naziv specifičnog cilja LRS kojim se ispunjava potreba
P1. Zadržati mlade u ruralnom području u svrhu smanjenja depopulacije LAG područja	Analizom demografskih pokazatelja kao i SWOT analizom jedan od ključnih problema za opstanak hrvatskih ruralnih područja, kako u demografskom tako i posljedično u ekonomskom, socijalnom, kulturnom, političkom i svakom drugom smislu je odlazak mladog stanovništva. Smanjenje udjela mladih u ruralnom stanovništvu očituje se u, deagrariaciji, odnosno sveukupnoj deruralizaciji i kontinuiranom propadanju tih područja kao mjesta življenja i rada. Takav trend potrebno je zaustaviti prepoznavanjem vrijednosti koje nudi ruralno područje i stvoriti pretpostavke za ostanak mladih .	Opći cilj: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora	SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije
			SC 2 - Promicanje zaštite i održivog upravljanja prirodnim resursnom osnovom i valorizacija kulturne i tradicijske baštine
			SC 3- Unaprjeđenje socijalnog kapitala i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama/LAG području
P2. Povećati gospodarsku aktivnost i produktivnost na LAG području	U narednom financijskom razdoblju potrebno je povećati gospodarsku aktivnost područja, aktivirati dohodovne sektore u poljoprivredi, a što će rezultirati otvaranjem novih radnih mjesta u <i>ruralnim područjima</i> , povećanjem prihoda i ulaganjima u druge djelatnosti.	Opći cilj: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora	SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije
	Podrškom ulaganjima u zelene i/ili digitalne	Opći cilj: Osnažiti razvoj ruralnog područja	SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje

P3. Poticati diverzifikaciju poslovanja i jačanje konkurentnosti na LAG području	tehnologije u poljoprivredi i diverzificirane djelatnosti ojačati konkurentnost i potaknuti rast kako bi povećali sposobnost gospodarstva da odgovore na izazove tržišta.	očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora	konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije
P4. Pobojšati zaštitu i unaprijediti valorizaciju prirodne i kulturne baštine	Prirodna i kulturna baština LAG područja važan je gospodarski potencijal koji se prije svega mora zaštititi, valorizirati a potom i iskoristiti, u turizmu. Na području LAG-a postoje kulturno-baštinski objekti čiji potencijal još uvijek nije prepoznat, a koji treba staviti u funkciju razvoja područja.	Opći cilj: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora	SC 2 - Promicanje zaštite i održivog upravljanja prirodnom resursnom osnovom i valorizacija kulturne i tradicijske baštine
P5. Povećati korištenje digitalnih alata i obnovljivih izvora energije u proizvodnji i lokalnoj infrastrukturi	Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora ima snažnu lokalnu dimenziju. Stoga je važno da se u potpunosti uključi u lokalnu infrastrukturu. Isto tako digitalizacija će doprinijeti razvoju poslovanja, proizvodnji proizvoda i poboljšanju procesa kroz poslovanja prihvatljiva za okoliš, te razvoju inovativnih alata i proizvoda.	Opći cilj: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora	SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije SC 2 - Promicanje zaštite i održivog upravljanja prirodnom resursnom osnovom i valorizacija kulturne i tradicijske baštine
P6. Poticati socijalnu interakciju svih dionika u svrhu razvoja LAG područja	Proces pokretanja zajednice treba najprije započeti jačanjem samopoštovanja i svijesti o vlastitoj vrijednosti i vrijednosti područja. Ova potreba daje uvid u različitost i kreativnost lokalnih dionika i pruža mogućnost da ostvare suradnju i umreže se.	Opći cilj: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora	SC 2 - Promicanje zaštite i održivog upravljanja prirodnom resursnom osnovom i valorizacija kulturne i tradicijske baštine SC 3- Unaprjeđenje socijalnog kapitala i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama/LAG području

<p>P7. Unaprijediti društvenu infrastrukturu i održivi razvoj zajednice</p>	<p>Ulaganja u kulturnu, socijalnu, obrazovnu i ekološku strukturu jednako su važna kao i razvoj gospodarstva. Organizacije civilnog društva pronalaze nova rješenja za stalne potrebe ruralne zajednice. Na taj se način mogu pronaći novi odgovori na specifične probleme LAG prostora.</p>	<p>Opći cilj: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora</p>	<p>SC 3- Unaprjeđenje socijalnog kapitala i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama/LAG području</p>
---	--	--	---

5.2. Opis općih i specifičnih ciljeva LRS

Tablica 26: Opći i specifični ciljevi LRS

Naziv općeg cilja	Kratki opis općeg cilja	Naziv specifičnog cilja	Kratki opis specifičnog cilja
<p>Opći cilj: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora</p>	<p>Opći cilj obuhvaća komponente razvoja područja LAG-a Karašica – modernizaciju i unaprjeđenje poslovanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, njihovu diverzifikaciju i razvoj djelatnosti koje proizvode više dodane vrijednosti, javni sektor u dijelu planiranja i unaprjeđenja razvoja područja, te civilni sektor koji je ključan za kvalitetu življenja. Sinergijom ova tri sektora – gospodarski, javni i civilni dogoditi će se promjene neophodne za pokretanje i poboljšanje, razvoj područja LAG-a Karašica.</p>	<p>SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije</p> <p>SC 2 - Promicanje zaštite i održivog upravljanja prirodnim resursnom osnovom i valorizacija kulturne i tradicijske baštine</p>	<p>Ulaganja u modernizaciju tehnoloških procesa, uvođenje novih tehnologija i rješenja za učinkovitije korištenje sirovina i energenata te proizvodnja proizvoda s oznakama kvalitete osigurat će konkurentsku poziciju na tržištu. Ulaganja u inovativne i digitalne tehnologije u preradi poljoprivrednih proizvoda prilika su za unapređenje proizvodnje i rast produktivnosti. Ulaganja u digitalne tehnologije i preciznu poljoprivredu kao i inovativne prakse prilika su za unapređenje proizvodnje i rast produktivnosti uz istovremeno održivo korištenje resursa.</p> <p>Prirodna i kulturna baština ruralnih - njihova obnova po modelu uključivosti lokalnog stanovništva i lokalne ruralne zajednice mogu doprinijeti atraktivnim sadržajima na</p>

			principu održivog i odgovornog upravljanja. Zbog toga im je potrebno dati novu vrijednost.
		SC 3- Unaprjeđenje socijalnog kapitala i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama/LAG području	Ruralna područja i dalje u svome prostoru imaju nedostatak i manjak kvalitete po pitanju društvene i socijalne infrastrukture u odnosu na urbana područja. Mjere ovog specifičnog cilja potaknut će da percipiramo zajednica kao izvor znanja i mjesto socijalnog i duhovnog razvoja.

5.3. Opis intervencija LRS uključujući projekte suradnje

Tablica 27: Intervencije u LRS

Opći cilj LRS	Specifični cilj LRS	Potreba	Intervencija
Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom	SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije	P1. Zadržati mlade u ruralnom području u svrhu smanjenja depopulacije LAG područja P2. Povećati gospodarsku aktivnost i produktivnost na LAG području P3. Poticati diverzifikaciju poslovanja i jačanje konkurentnosti na LAG području P5. Povećati korištenje digitalnih alata i obnovljivih izvora energije u proizvodnji i lokalnoj infrastrukturi	Intervencija: 1.1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava povećanjem dodane vrijednosti proizvoda – prerada poljoprivrednih proizvoda na gospodarstvu Intervencija: 1.2. Pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u okviru poljoprivrednog gospodarstva primjenom modernih tehnologija

suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora	SC2 - Promicanje zaštite i održivog upravljanja prirodnim resursnom osnovnom i valorizacija kulturne i / ili tradicijske baštine	P1. Zadržati mlade u ruralnom području u svrhu smanjenja depopulacije LAG područja P4. Poboľjšati zaštitu i unaprijediti valorizaciju prirodne i kulturne baštine P5. Povećati korištenje digitalnih alata i obnovljivi izvora energije u proizvodnji i lokalnoj infrastrukturi P6. Poticati socijalnu interakciju svih dionika u svrhu razvoja LAG područja	Intervencija: 2.1. Očuvanje okoliša i kulturne baštine, poticanje na održivo upravljanje prirodnim resursima, valorizacija kulturne i/ili tradicijske baštine i očuvanje identiteta područja
	SC3: Unaprjeđenje socijalnog kapitala i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama	P1. Zadržati mlade u ruralnom području u svrhu smanjenja depopulacije LAG područja P6. Poticati socijalnu interakciju svih dionika u svrhu razvoja LAG područja P7. Unaprijediti društvenu infrastrukturu i održivi razvoj zajednice	Intervencija :3.1. Prilagođavanje lokalnog teritorija kvaliteti i dostupnosti socijalnih usluga, diverzifikacija javnih djelatnosti vezane uz unaprjeđenje i održivo korištenje resursne osnove društva i okoliša i/ ili organizacija različitih događanja

Tablica 28: Projekti suradnje [Navedi podatke u vezi projekata suradnje; MAX 1 stranica]

Vrsta projekta suradnje [Potrebno je navesti „transnacionalni“ kada su uključeni i LAG-ovi iz drugih država, a „međuteritorijalni“ kada su uključeni LAG-ovi samo iz Republike Hrvatske]	Područje interesa projekta suradnje [Potrebno je navesti najmanje jedan od gospodarskih sektora: poljoprivreda, šumarstvo, industrija, turizam, trgovina, promet, građevinarstvo, informatika, energija.]	Očekivani rezultat provedbe projekta suradnje [Navedi koji su očekivani rezultati provedbe projekta suradnje u dijelu u kojemu sudjeluje LAG]	Indikativni visina proračuna projekta suradnje [Navedi % odnosu na ukupni proračun LAG-a koji je planiran za provedbu projekta suradnje]
Međuteritorijalni i transnacionalni	Poljoprivreda	- Promidžba lokalnih poljoprivrednih proizvoda i njihovo širenje i prodaja na druga tržišta - Povezivanje i umrežavanje lokalnih proizvođača i njihova edukacija i informiranje	1%

		- Posjeti primjerima dobre prakse	
Međuteritorijalni i transnacionalni	Turizam	<ul style="list-style-type: none"> - Promidžba prirodne i kulturne baštine područja LAG - a Karašica, a sve u svrhu razvoja turizma -Povezivanje i umrežavanje pružatelja usluga u turizmu i njihova edukacija i informiranje -Poticanje svih aktivnosti koje uključuju lokalnu tradicijsku baštinu -Posjet Primjerima dobre prakse 	1,5%

Naziv i kod intervencije	Intervencija: 1.1. Poduzetništvo u poljoprivredi, održivi rast, jačanje kapaciteta i modernizacija poljoprivrednih gospodarstava kroz inovacije, digitalnu transformaciju i investicije
Područje obuhvata	Cijelo područje LAG -a Karašica
Kratki opis intervencije: -svrha intervencije - doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS - doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP - pripadnost intervencije nekom od članaka Uredbe (EU) 2021/2115 - doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a - opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije - ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS	<p>Intervencija doprinosi općem cilju LRS-a: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora, te specifičnom cilju SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije.</p> <p>Intervencija doprinosi i sljedećim specifičnim ciljevima ZPP-a: SC2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju SC4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvenciranja ugljika te promicanje održive energije SC8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno bio gospodarstvo i održivo šumarstvo</p> <p>Ulaganja u digitalne tehnologije i preciznu poljoprivredu kao i inovativne prakse prilika su za unapređenje proizvodnje i rast produktivnosti uz istovremeno održivo korištenje resursa. Provedbom ove intervencije ostvaruje se pokazatelj rezultata: R3, R9, R37 I R39 i R40.</p> <p>Intervencija doprinosi konceptu Pametnih sela jer se potiče digitalizacija poslovanja – transformacija ruralnih područja korištenjem digitalnih i komunikacijskih tehnologija. Navedeno se odnosi na male, srednje i velika poljoprivredna gospodarstva.</p>
Ciljani korisnici	Fizičke i pravne osobe registrirane za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i/ili preradu poljoprivrednih proizvoda (ovisno o vrsti ulaganja) u skladu s nadležnim nacionalnim propisom
Temeljni uvjeti prihvatljivosti korisnika	<p>Prihvatljivi korisnik mora ispunjavati minimalno sljedeće uvjete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biti upisan u Upisnik poljoprivrednika/OPG-a/drugi odgovarajući upisnik/registar/evidenciju proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda ili registriran za preradu poljoprivrednih proizvoda - Biti u rangu mikro ili malog poduzeća, ako je korisnik poduzeće - Dokazati ekonomsku veličinu poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 3.000 EUR prije podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu, ukoliko se prijavljeni projekt odnosi na primarnu poljoprivrednu proizvodnju - Ostale uvjete propisane LAG natječajem.
Prihvatljive vrste projekta i temeljni uvjeti prihvatljivosti projekta	<p>Da bi projekt ostvario potporu na LAG natječaju morat će udovoljiti najmanje sljedećim uvjetima:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ biti usklađen sa ciljevima LRS ○ biti usklađen sa posebnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027; ○ provoditi se na području LAG-a u naseljima s najviše 25 000 stanovnika ○ biti financijski i ekonomski održiv ako je primjenjivo; ○ građevina koja je predmet rekonstrukcije i/ili opremanja mora biti postojeća (legalna) u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja ○ projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje

	o nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.
Načela kriterija odabira	Načela odabira projekata biti će definirana u LAG Natječaju
Najniža ukupna vrijednost projekta	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najviša ukupna vrijednost projekta	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najniži iznos potpore po projektu	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najviši iznos potpore po projektu	Odrediti će se u LAG natječaju.
Intenzitet potpore	40% , ne više od do 200.000 eura ukupno prihvatljivih troškova • ograničenje na 200.000 eura potpore je usklađeno i s odredbama u vezi de-minimis potpore, +10% ukoliko se radi o mladom poljoprivredniku. Detaljan intenzitet potpore biti će naveden u LAG Natječaju.

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a	2
Broj sačuvanih radnih mjesta	2

R.b.		
1.	Naziv pokazatelja	R.3 Digitalizacija poljoprivrede
	Mjerna jedinica	Broj PG-ova koji primaju potporu
	Ciljna vrijednost	15
2.	Naziv pokazatelja	R.9 Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava
	Mjerna jedinica	Broj PG-ova koji primaju potporu
	Ciljna vrijednost	12
3.	Naziv pokazatelja	R.39 Razvoj ruralnog gospodarstva
	Mjerna jedinica	Broj poduzeća
	Ciljna vrijednost	2
4.	Naziv pokazatelja	R.40 Pametna tranzicija ruralnog gospodarstva
	Mjerna jedinica	Broj projekata
	Ciljna vrijednost	3

Naziv i kod intervencije	Intervencija: 1.2. Pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u okviru poljoprivrednog gospodarstva primjenom modernih tehnologija
Područje obuhvata	Cijelo područje LAG -a Karašica
Kratki opis intervencije (uključujući doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS, doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP, doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a, opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije te ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS)	Intervencija doprinosi općem cilju LRS-a: O snažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora, te specifičnom SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije.

	<p>Ova intervencija proizašla je iz sljedećih potreba:</p> <p>P1. Zadržati mlade u ruralnom području u svrhu smanjenja depopulacije LAG područja</p> <p>P2. Povećati gospodarsku aktivnost i produktivnost na LAG području</p> <p>P3. Poticati diverzifikaciju poslovanja i jačanje konkurentnosti na LAG području</p> <p>Intervencija doprinosi specifičnim ciljevima SP ZPP-a:</p> <p>SC7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima. Ostvarenjem ove intervencije doprinosi se ostvarenju SC7 SP ZPP-a jer se potiču novi poslovni pothvati (novi poljoprivrednici).</p> <p>SC8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima.</p> <p>Potpota u sklopu ove intervencije omogućiti će stvaranje dodane vrijednosti primarnim poljoprivrednim proizvodima kao i diversifikacija malih gospodarstava drugim aktivnostima vezanim za poljoprivredu a što će doprinijeti gospodarskoj održivosti LAG područja.</p>	
Ciljani korisnici	Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika/OPG-a/drugi odgovarajući upisnik/registar/evidenciju proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda	
Temeljni uvjeti prihvatljivosti korisnika	<p>Prihvatljivi korisnik mora ispunjavati minimalno sljedeće uvjete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imati sjedište/podružnicu unutar područja LAG-a „KARAŠICA “ prije dana objave LAG natječaja - Biti upisan u Upisnik poljoprivrednika/OPG-a/drugi odgovarajući upisnik/registar/evidenciju proizvođača primarnih poljoprivrednih proizvoda - Biti u rangu mikro ili malog poduzeća, ako je korisnik poduzeće - Najkasnije kod podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu dokazati ekonomsku veličinu poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 3.000 EUR-a - Ostale uvjete propisane LAG natječajem 	
Prihvatljive vrste projekta i uvjeti prihvatljivosti projekta	<p>Da bi projekt ostvario potporu na LAG natječaju morat će udovoljiti najmanje sljedećim uvjetima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biti usklađen sa ciljevima LRS • biti usklađen sa posebnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027; • provoditi se na području LAG-a ; • biti financijski i ekonomski održiv ako je primjenjivo; 	

	<ul style="list-style-type: none"> • građevina koja je predmet rekonstrukcije i/ili opremanja mora biti postojeća (legalna) u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja • projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje • nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. <p>Prihvatljivi projekti su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ulaganje u građenje novih /rekonstrukciju postojećih i/ili opremanje objekata koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili druge diversificirane djelatnosti, postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih potreba korisnika u djelatnosti za koju se dodjeljuje potpora - kupnja strojeva i opreme koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili druge diversificirane djelatnosti; - kupnja gospodarskih vozila koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili druge diversificirane djelatnosti - edukacije koje su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili druge diversificirane djelatnosti - promotivne aktivnosti vezane uz prijavljenu djelatnost ruralnog turizma i/ ili druge diversificirane djelatnosti
Načela kriterija odabira	Načela odabira projekata biti će definirana u LAG Natječaju
Najniža ukupna vrijednost projekta	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najviša ukupna vrijednost projekta	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najniži iznos potpore po projektu	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najviši iznos potpore po projektu	Odrediti će se u LAG natječaju.
Intenzitet potpore	<p>40%, ne više od do 200.000 eura;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograničenje na 200.000 eura potpore je usklađeno i s odredbama u vezi de-minimis potpore, do 60 % od ukupno prihvatljivih troškova projekta. <p>Detaljan intenzitet potpore biti će naveden u LAG Natječaju.</p>

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a	0
Broj sačuvanih radnih mjesta	0

R.b.		
1.	Naziv pokazatelja	R.3 Digitalizacija poljoprivrede
	Mjerna jedinica	Broj PG-ova koji primaju potporu
	Ciljna vrijednost	2
2.	Naziv pokazatelja	R.9 Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava

	Mjerna jedinica	Broj PG-ova koji primaju potporu
	Ciljna vrijednost	2
3.	Naziv pokazatelja	R.39 Razvoj ruralnog gospodarstva
	Mjerna jedinica	Broj poduzeća
	Ciljna vrijednost	2

Naziv i kod intervencije	Intervencija: 2.1. Očuvanje okoliša i kulturne baštine, poticanje na održivo upravljanje prirodnim resursima, valorizacija kulturne i/ili tradicijske baštine i očuvanje identiteta područja
Područje obuhvata	Cijelo područje LAG -a Karašica
Kratki opis intervencije: -svrha intervencije - doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS - doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP - pripadnost intervencije nekom od članaka Uredbe (EU) 2021/2115 - doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a - opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije - ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS	<p>Komunalna, društvena i socijalna infrastruktura, uvođenje zelenijeg načina života, stavljanje potreba djece i mladih u fokus važan su element kvalitete života ruralnih područja koja su još uvijek suočena s nedostatkom određene vrste javne infrastrukture i nisu iste kvalitete u odnosu na urbana područja. Isto, prirodna i kulturna baština ruralnih područja predstavljaju neprocjenjiv potencijal za jedinstveni razvoj i povećanje atraktivnosti područja za život i rad. Njihova obnova po modelu uključivosti lokalnog stanovništva i lokalne ruralne zajednice mogu doprinijeti sadržajima na principu PAMETNIH SELA, odnosno održivog i odgovornog upravljanja.</p> <p>Projekti kao:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekti ruralne mobilnosti: Izgradnja smart parkinga ili punionica za električne automobile, • Projekti manjeg obima vezani za obnovljive izvore energije, • Sportsko – rekreacijski sadržaji : Teniski tereni ili klizališta za djecu i mlade, adrenalinske dvorane na otvorenom, • Mini labovi (opremljeni specifičnom opremom - 3Dskener, 3D printer i drugom opremom) • Izrada tehničke dokumentacije (studije, projektni i izvedbeni dokumenti i sl.) - operacija je prihvatljiva ukoliko su troškovi nužni i izravno vezani za operaciju za koju se dodjeljuje potpora u okviru ove mjere • Potpora za izgradnju/rekonstrukciju/uređenje/opremanje javnih prostora za predstavljanje kulturne i tradicijske baštine. • Edukacijsko – informacijske aktivnosti. • Promotivne aktivnosti. <p>Intervencija doprinosi: SC2: Promicanje zaštite i održivog upravljanja prirodnim resursima osnovnom i valorizacija kulturne i tradicijske baštine, kao i specifičnom cilju ZPP SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo. Ostvarenjem ove intervencije doprinosi se ostvarenju SC5 ZPP Poticanje održivog razvoja i djelotvornog upravljanja prirodnim resursima, kao što su voda, tlo i zrak, uključujući smanjenjem ovisnosti o kemikalijama. SC7 ZPP Privlačenje i podupiranje</p>

	<p>mladih poljoprivrednika i novih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima.</p> <p>Obrazloženje: Provedbom ove intervencije doprinosi se Pokazatelj rezultata R27, R40, R.41 I R42 ZPP-a . Obrazloženje: Očekuje se da će 10.000 korisnika imati koristi od poboljšanja postojeće i izgradnje nove lokalne infrastrukture.</p>
Ciljani korisnici	Fizičke i pravne osobe koje su podnijele prijavu na LAG natječaj upisane u Upisnik poljoprivrednika
Temeljni uvjeti prihvatljivosti korisnika	Prihvatljivi korisnici su: <ul style="list-style-type: none"> • jedinice lokalne samouprave • trgovačka društva osnovana i u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave javne ustanove neprofitnog karaktera osnovane i u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave
<ul style="list-style-type: none"> • Prihvatljive vrste projekta i temeljni uvjeti prihvatljivosti projekta 	<p>Da bi projekt ostvario potporu na LAG natječaju morat će udovoljiti najmanje sljedećim uvjetima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biti usklađen sa ciljevima LRS • biti usklađen sa posebnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027; • provoditi se na području LAG-a provodi se na području Republike Hrvatske u naseljima do 25.000 stanovnika • građevina koja je predmet rekonstrukcije i/ili opremanja mora biti postojeća (legalna) u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja • projekt mora imati izrađenu svu potrebnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje gradnja i prostorno uređenje • nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. • projekti moraju biti namijenjeni javnoj upotrebi/korištenju i moraju biti javno dostupni pojedincima i interesnim skupinama • projekt mora imati suglasnost predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave na čijem se području projekt provodi • projekt mora predstavljati jednu funkcionalnu cjelinu i provoditi se na jednoj određenoj lokaciji, ne na više odvojenih lokacija <p>isti troškovi unutar projekta ne smiju biti već sufinancirani sredstvima javne potpore.</p>
Načela kriterija odabira	Načela odabira projekata biti će definirana u LAG Natječaju
Najniža ukupna vrijednost projekta	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najviša ukupna vrijednost projekta	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najniži iznos potpore po projektu	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najviši iznos potpore po projektu	Odrediti će se u LAG natječaju.
Intenzitet potpore	Do 100% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta. Detaljan intenzitet potpore biti će naveden u LAG Natječaju

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a	0
Broj sačuvanih radnih mjesta	0

R.b.	Naziv pokazatelja	
1.	Naziv pokazatelja	R.27 Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena ulaganjem u ruralna područja
	Mjerna jedinica	Broj projekata
	Ciljna vrijednost	5
2.	Naziv pokazatelja	R.40 Pametna tranzicija ruralnog gospodarstva
	Mjerna jedinica	Broj projekata
	Ciljna vrijednost	5
3.	Naziv pokazatelja	R.41 Povezivanje ruralnih područja Europe:
	Mjerna jedinica	Broj ruralnih stanovnika koji imaju koristi
	Ciljna vrijednost	5000
4.	Naziv pokazatelja	R.42 Promicanje socijalne uključenosti
	Mjerna jedinica	Broj osoba
	Ciljna vrijednost	1000

Naziv i kod intervencije	Intervencija: 3.1. Prilagođavanje lokalnog teritorija kvaliteti i dostupnosti socijalnih usluga, diverzifikacija javnih djelatnosti vezane uz unaprjeđenje i održivo korištenje resursne osnove društva i okoliša i/ ili organizacija različitih događanja
Područje obuhvata	Cijelo područje LAG -a Karašica
Kratki opis intervencije (uključujući doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS, doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP, doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a, opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije te ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS)	<p>Intervencija doprinosi općem cilju LRS-a: Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora, te specifičnom specifičnom cilju LRS SC3: Unaprjeđenje socijalnog kapitala i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama/ LAG području.</p> <p>Intervencija doprinosi specifičnom cilju ZPP-a SO8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo.</p> <p>Intervencijom se ostvaruju pokazatelji rezultata R27, R 41 i R.42.</p> <p>Projekti kao:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interesni klubovi mladih, • prostori za zajednički rad udruga– tzv. <i>coworking</i> prostori,

	<ul style="list-style-type: none"> • prostori za terensku nastavu, • opremanje društvenih prostorija za lokalno stanovništvo, • organizacija manifestacija, • organizacija izložbi, kulturni događaji, dizanje svijest javnosti o baštini, • promotivne, informacijske, edukacijske aktivnosti i drugi slični projektni prijedlozi učiniti će ruralno područje primjerenijim za život, ali i naglasiti potrebu i značaj javne dobrobiti lokalnih zajednica.
Ciljani korisnici	Udruge civilnog društva koje djeluju na području LAG obuhvata
Uvjeti prihvatljivosti korisnika	<ul style="list-style-type: none"> • da su upisani u Registar udruga Republike Hrvatske ili u drugi odgovarajući registar i da imaju registrirano sjedište na području LAG-a Karašica • da su upisani u Registar neprofitnih organizacija; da su osoba/e ovlaštene za zastupanje u mandatu; • da poštuju načelo transparentnosti u području financijskog izvještavanja na način da, sukladno propisima o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, imaju, putem Registra neprofitnih organizacija, javno objavljen godišnji financijski izvještaj ili drugi financijski dokument za godinu koja prethodi objavi poziva za prijavu na potporu.
Prihvatljive vrste projekta i uvjeti prihvatljivosti projekta	<p>Da bi projekt ostvario potporu na LAG natječaju morat će udovoljiti najmanje sljedećim uvjetima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biti usklađen sa ciljevima LRS • biti usklađen sa posebnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027; • provoditi se na području LAG-a • nema značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.
Načela kriterija odabira	<p>Načela odabira koja se mogu koristiti u ovoj intervenciji su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cilj ulaganja • lokacija ulaganja • vrsta ulaganja • vrsta korisnika • indeks razvijenosti područne (regionalne) samouprave. <p>Ostala načela kriterija odabira projekata biti će definirana u LAG Natječaju</p>

Najniža ukupna vrijednost projekta	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najviša ukupna vrijednost projekta	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najniži iznos potpore po projektu	Odrediti će se u LAG natječaju.
Najviši iznos potpore po projektu	Odrediti će se u LAG natječaju.
Intenzitet potpore	Do 100% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a	0
Broj sačuvanih radnih mjesta	0

R.b.		
1.	Naziv pokazatelja	R.27 Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena ulaganjem u ruralna područja
	Mjerna jedinica	Broj projekata
	Ciljna vrijednost	4
2.	Naziv pokazatelja	R.41 Povezivanje ruralnih područja Europe:
	Mjerna jedinica	Broj ruralnih stanovnika koji imaju koristi
	Ciljna vrijednost	3000
3.	Naziv pokazatelja	R.42 Promicanje socijalne uključenosti
	Mjerna jedinica	Broj osoba
	Ciljna vrijednost	300

Skupni prikaz svih pokazatelja za sve intervencije LRS [Navedena tablica se navodi nakon prikaza svih intervencija. Navesti sve pokazatelje (uključujući broj novostvorenih i sačuvanih radnih mjesta) nakon navođenja svih intervencija; temeljiti planiranje na godini ostvarenja isplate]

Intervencija LRS	Pokazatelj	Mjerna jedinica	Doprinos pokazateljima rezultata ZPP	Ciljna vrijednost po godinama						Ukupna vrijednost	
				2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.		2029.
1.1.	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a	Broj PG-ova koji primaju potporu	R3./SC2.								
1.1.	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i	Broj PG-ova koji primaju potporu	R9./SC2.								

	modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa											
1.1.	Nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a	Broj otvorenih radnih mjesta u ekvivalent u punog radnog vremena	R37/SC8.									
1.1.		Broj sačuvanih radnih mjesta										
1.1.	Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a	Broj poduzeća	R.39/SC7									
1.1.	Broj strategija pametnih sela za koje je dodijeljena potpora	Broj projekata	R.40/SC8									
1.2.	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a	Broj PG-ova koji primaju potporu	R3./SC2.									
1.2.	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa	Broj PG-ova koji primaju potporu	R9./SC2.									
1.2.	Broj ruralnih poduzeća,	Broj poduzeća	R.39/SC7									

	uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a											
2.1.	Broj operacija kojima se doprinosi okolišnoj održivosti te postizanju ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama u ruralnim područjima	Broj projekata	R.27/SC6.									
2.1.	Broj strategija pametnih sela za koje je dodijeljena potpora	Broj projekata	R.40/SC8									
2.1.	Udio ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanog pristupa uslugama i infrastrukturi kroz potporu u okviru ZPP-a	Broj ruralnih stanovnika koji imaju koristi	R.41/SC8									
2.1.	Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne uključenosti za koje je dodijeljena potpora	Broj osoba	R.42/SC8									
3.1.	Broj operacija kojima se doprinosi okolišnoj održivosti te postizanju ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim	Broj projekata	R.27/SC6									

	promjenama u ruralnim područjima										
3.1.	Udio ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanog pristupa uslugama i infrastrukturi kroz potporu u okviru ZPP-a	Broj ruralnih stanovnika koji imaju koristi	R.41/SC8								
3.1.	Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne uključenosti za koje je dodijeljena potpora	Broj osoba	R.42/SC8								

Prikaz kriterija na temelju kojih projekti iz intervencije doprinose provedbi koncepta Pametnih sela [popuniti tablicu ako je primjenjivo; razraditi kriterije prema posebnostima LAG područja i ciljevima intervencije na temelju kojih će se projekti iz intervencije moći svrstati među projekte koji doprinose konceptu Pametnih sela; tablica može biti zajednička za sve intervencije odnosno isti kriteriji LAG-a se mogu primijeniti na sve LAG intervencije, ali moguće je izraditi i tablicu odnosno kriterije za svaku LAG intervenciju; kada se tablica izrađuje za svaku LAG intervenciju onda je istu potrebno prikazati uz LAG intervenciju]

r.b.	Kriterij koji doprinosi provedbi koncepta Pametnih sela	Kriteriji LAG-a na temelju kojih se projekti svrstavaju u projekte koji doprinose provedbi koncepta Pametnih sela
1.	Inovativna i pametna rješenjima u selima	Inovativna i pametna rješenja na LAG području – kupnja inovativne opreme ili korištenje inovativnih metoda rada
2.	Digitalizaciju u poljoprivredi i ostalim društvenim aktivnostima u selima	Ulaganja u fizičku imovinu u poljoprivredi, ulaganja u digitalizaciju u ruralnim sredinama – jedinice lokalne samouprave, udruge
3.	Doprinos okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima.	Provedba aktivnosti koje doprinose zaštiti okoliša i prirode, ublažavanju klimatskih promjena

Tablica 29: Opis intervencija

5.4. Opis procesa odabira projekata na LAG natjecajima

Odabir projekata na razini LAG-a vršit će se sukladno interesnim postupcima i internim procedurama LAG-a Karašica usvojenim od strane Upravnog odbora LAG-a.

Postupak odabira projekata provodit će u više koraka:

1. Priprema i objava javnog natječaja na razini LAG-a
2. Podnošenje prijave projekata i administrativna kontrola prijavljenih projekata
3. Ocjenjivanje, rangiranje projekata i odabir od strane Upravnog odbora LAG-a

PRIPREMA I OBJAVA JAVNOG NATJEČAJA NA RAZINI LAG-a

- Priprema dokumentacije za prikupljanje projekata obuhvaća pripremu tehničke dokumentacije za objavu javnog poziva LAG Natječaja koja sadrži: rokove podnošenja za nositelje projektnih prijedloga, tip operacije za koju se raspisuje natječaj, prihvatljive korisnike, prihvatljive/ neprihvatljive troškove, visinu i intenzitet potpore za dodjelu nositeljima odabranih projektnih prijedloga te dokumentaciju za podnošenje projektnih prijedloga i kriterije odabira.
- Nakon odobrenja natječajne dokumentacije od strane Upravnog odbora LAG-a, te nakon što je prethodno usuglašen s APPRRR - om javni poziv sa potrebnom dokumentacijom objavljuje na službenim web stranicama LAG-a Nakon objave natječaja Ured LAG-a može organizirati info radionice za potencijalne prijavitelje na kojima će se dati jasne upute za popunjavanje obrazaca za prijavu projekata na natječaj, a bit će naznačena i e-mail adresa za postavljanje pitanja pisanim putem na koja će odgovarati Ured LAG-a.

PODNOŠENJE PRIJAVE PROJEKATA I ADMINISTRATIVNA KONTROLA PRIJAVLJENIH PROJEKATA

- Podnošenje prijave projekata sa svom propisanom natječajnom dokumentacijom dostavljat će se pisanim putem na adresu sjedišta LAG-a Karašica i to preporučenom pošiljkom s povratnicom u zatvorenoj omotnici na kojoj će biti jasno vidljiv datum i vrijeme predaje pošiljke u razdoblju trajanja natječaja, a sve u skladu s uputama za podnošenje prijave. Otvaranje prijave projekta pristiglih na LAG natječaj obavlja Povjerenstvo kojeg imenuje Upravni odbor LAG-a .
- Cilj administrativne kontrole je utvrditi pravovremenost i potpunost prijave te prihvatljivost nositelja projekta i osnovnih uvjeta prihvatljivosti projekta sukladno odredbama propisanim natječajem na LAG razini za pojedini tip intervencije.

OCJENJIVANJE, RANGIRANJE PROJEKATA I ODABIR OD STRANE UPRAVNOG ODBORA LAG-A

- Nakon provedene administrativne kontrole vrši se ocjenjivanje pristiglih projektnih prijedloga od strane Ocjenjivačkog odbora, i to odlukom Upravnog odbora LAG-a kako bi se osigurala nepristranost i stručnost ocjenjivača. Ocjenjivački odbor čine tri člana, od kojih niti jedan ne može biti član niti jednog tijela LAG -a (osim članova Povjerenstva) koje sudjeluje u postupku odabira projekta. Ocjenjivanje prijave se provodi sukladno definiranim internim procedurama LAG-a i kriterijima odabira definiranim LRS.
- Rezultat ocjenjivanja je rang lista projekta s pratećom dokumentacijom. Upravni odbor zatim provodi procjenu projektnih prijedloga prema izvješću i privremenoj rang listi i provjere sukladnosti s kriterijima za vrednovanje i odabir projekta. Na

odluke Upravnog odbora, nositelji imaju mogućnost prigovora tijelu nadležnom za prigovore Nadzornom odboru LAG-a.

- Popis projekata koji su odobreni od strane LAG-a biti će objavljeni na mrežnoj stranici LAG-a nakon utvrđivanja rang liste odabranih projekata.
- Prijava odabranih projekata na natječaj APPRRR-a Nakon završetka natječaja i postupka odabira projekta na LAG razini, LAG je dužan u ime i za račun nositelja projekta podnijeti Zahtjev za potporu putem AGRONET-a u roku šezdeset (60) dana od dana donošenja odluke na LAG razini. APPRRR provodi postupak provjere usklađenosti odabira projekta LAG-a s kriterijima navedenim u LRS i LAG Natječaju, nakon čega donosi Odluku o dodjeli sredstava za svaki pozitivno ocjenjeni Zahtjev za potporu.

Lista potvrđenih i odobrenih projekata od strane APPRRR-a objavljuje se na mrežnim stranicama LAG-a Karašica.

5.5. Usklađenost LRS sa ZPP

Tablica 30: Usklađenost LRS sa SP ZPP

Opći cilj LRS	Specifični cilj LRS	Intervencija LRS	Usklađenost s specifičnim ciljevima ZPP (uključujući međusektorski/horizontalni)
Osnažiti razvoj ruralnog područja očuvanjem biološke raznolikosti, odgovornim upravljanjem ruralnom resursnom osnovom i baštinom uz optimalno korištenje digitalnih tehnologija i međusobnom suradnjom javnog privatnog i civilnog sektora	SC 1 - Jačanje tržišne orijentiranosti i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava uključujući veću usmjerenost ka digitalizaciji i promicanju održive energije	Intervencija: 1.1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava povećanjem dodane vrijednosti proizvoda – prerada poljoprivrednih proizvoda na gospodarstvu	SC2 Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju SC4 Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama uključujući smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvenciranja ugljika te promicanje održive energije SC8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo
		Intervencija: 1.2. Pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u okviru poljoprivrednog gospodarstva primjenom	SC7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima SC8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući

		modernih tehnologija	kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo
	SC 2 - Promicanje zaštite i održivog upravljanja prirodnim resursnom osnovnom i valorizacija kulturne i tradicijske baštine	Intervencija: 2.1. Očuvanje okoliša i kulturne baštine, poticanje na održivo upravljanje prirodnim resursima, valorizacija kulturne i/ili tradicijske baštine i očuvanje identiteta područja	SC5 Poticanje održivog razvoja i djelotvornog upravljanja prirodnim resursima kao što su voda, tlo i zrak uključujući smanjenjem ovisnosti o kemikalijama SC7 Privlačenje i podupiranje mladih poljoprivrednika te olakšavanje održivog poslovnog razvoja u ruralnim područjima SC8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo
	SC 3- Unaprjeđenje socijalnog kapitala i poboljšanje kvalitete života u lokalnim zajednicama/LAG području	Intervencija : 3.1. Prilagodavanje lokalnog teritorija kvaliteti i dostupnosti socijalnih usluga, diversifikacija javnih djelatnosti vezane uz unaprjeđenje i održivo korištenje resursne osnove društva i okoliša i/ ili organizacija različitih događanja	SC8 Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo

6. KAPACITET LAG-a ZA PROVEDBU LRS

6.1. Kapacitet LAG-a za upravljanje LAG-om i provedbom LRS

[opisati ljudski kapacitet LAG-a, financijski kapacitet LAG-a - izvore predfinanciranja za upravljanje radom LAG-a, pripremu i provedbu LAG natječaja i animacijske aktivnosti; MAX 1 stranica]

LAG Karašica ima dovoljno ljudskih i tehničkih kapaciteta za provedbu planirane strategije. Ljudski kapaciteti uključuju zaposlenike LAG-a, predstavnike svih članica LAG-a, izvrsnu suradnju sa predstavnicima u Skupštini, Upravnom i Nadzornom odboru, ali i značajnim brojem volontera LAG-a.

LAG je tijekom 2021. imao prosječan broj zaposlenih osoba 85, a tijekom posljednje 2022. kroz odobrene projekte broj prosječan zaposlenih iznosio je 45. LAG Karašica jedan od većih LAG-ova na području RH, a broj stalno zaposlenih je 3. Važno je naglasiti da LAG ima podružnicu u Gradu Našicama koja pokriva južni dio LAG-a.

LAG Karašica je u 2022. godini ostvario prihode od članarina u iznosu 18.580,26 EURA. Članarine uplaćuju Gradovi i Općine, a iznosi prikupljeni iz članarina koriste za pred

financiranje projekata koje LAG provodi, kao i za podmirenje troškova koji nisu prihvatljivi unutar provedbe ostalih odobrenih projekata.

U ovom trenutku (kolovoz 2023.) LAG provodi 3 projekata i ima 4 zaposlenih na projektima, ne računajući stalno uposlene.

LAG Karašica ima dobru suradnju sa općinama na svom području, stoga u slučaju potrebe za pred financiranjem projekata, pozajmicama se premošćuje period od predaje do odobrenja Zahtjeva za nadoknadu sredstava i uplate od strane nadležnog ministarstva.

U narednom programskom razdoblju LAG i dalje planira prema potrebi koristiti mehanizme pozajmica, u slučajevima kada to bude potrebno, ili će maksimalno iskoristiti mogućnost predujma. Budući da je LAG osigurao tehničke kapacitete za kvalitetan rad (4 stolna i 5 prijenosnih računala, fotokopirni uređaj, 4 multifunkcijska uređaja za ispis, te opremljene uredske prostorije za rad, LAG će pripremati, prijavljivati i provoditi i druge projekte, ali nije moguće na taj način dugoročno planirati sredstva, zaposlenja i sl. temeljem drugih EU programa i modela financiranja, u ovoj LRS navode se izvori financiranja koja su realno dostupna i planirana.

Svu pripremu i provedbu LAG natječaja u okviru Programa ruralnog razvoja provodili su djelatnici LAG-a, a tako će biti i ubuduće. Vanjski suradnik, kao Ocjenjivač kvalitete prijavljenih projekata na objavljeni LAG natječaj angažirat će se prema potrebi i prema raspoloživim resursima.

Do sada je pripremljeno i provedeno ukupno 7 natječaja, pristiglo je ukupno 156 prijava od čega je njih 71 ostvarilo potporu LAG-a.

Tijekom 2022, ured LAG-a je promijenio sjedište, nalazi se u gradu Valpovu, a novi uredski prostori omogućio je višu razinu samostalnosti, dostupniji je u smislu prometne povezanosti, a dodatna fleksibilnost u radnom vremenu maksimalno pogoduje potencijalnim korisnicima. Dodatna pogodnost je neposredna blizina gradskih prostorija grada Valpova, pa je organizacijski lakše izvedivo održati informativne radionice, prezentacije, edukativne radionice i predavanja.

Tablica 31: Kapacitet LAG-a za upravljanje LAG-om i provedbu LRS

Godina provedbe LRS	Planirani broj zaposlenih osoba koji rade isključivo na provedbi LRS (animacija, LAG natječaj, ostali uredski poslovi u vezi provedbe LRS), izražen u FTE	Planirani iznos članarina (ukupno) za predfinanciranje tekućih troškova i animacije	Planirani iznos iz ostalih izvora financiranja za predfinanciranje tekućih troškova i animacije	Ukupno planirani iznos za predfinanciranje tekućih troškova i animacije
2023.	3	25.550,00	15.000,00	40.550,00
2024.	3	25.550,00	15.000,00	40.550,00
2025.	3	25.550,00	15.000,00	40.550,00
2026.	3	25.550,00	15.000,00	40.550,00
2027.	3	25.550,00	15.000,00	40.550,00
2028. (n+2)	3	25.550,00	15.000,00	40.550,00
2029. (n+2)	3	25.550,00	15.000,00	40.550,00

6.2. Opis praćenja (monitoring) i procjene (evaluacija) provedbe LRS

[*opisati proces praćenja i procjene provedbe LRS uključujući plan pokazatelja; MAX 2 stranice*]

Praćenje / monitoring provedbe Lokalne razvojne strategije LAG-a Karašica podrazumijeva stalno praćenje i mjerenje učinaka, ali i kvalitetu kriterija ocjenjivanja, indikatore uspješnosti i učinkovitost provedbe odobrenih projekata.

Sve prethodno navedene aktivnosti su dio redovnih aktivnosti LAG-a. Prema Statutu i internim pravilnicima o radu LAG-a, definirane su zadaće LAG-a, odgovornosti, razina transparentnosti i informiranja, ali obuhvaćaju i zadaće praćenja, izvješćivanja i ocjenjivanja učinkovitosti rada LAG-a odnosno, provedbe strategije i njezinih ciljeva i intervencija koje su navedene u strategiji i daju smjer i okvir za rad LAG-a.

Odgovornost za navedene aktivnosti raspoređene su između Upravnog i Nadzornog odbora, Skupštine te operativnih tijela, odnosno, zaposlenika LAG-a. Za uspješno praćenje i provjeru učinka LRS-e LAG Karašica će nastaviti ažurirati postojeću bazu podataka o korisnicima i projektima tijekom cijelog procesa (od raspisivanja natječaja i zaprimanja do odobrenja i realizacije). Baza će sadržavati podatke o odobrenim/neodobrenim projektima po natječajima, s podacima o korisniku, vrsti i iznosu ulaganja, intenzitetu ulaganja, realizaciji provedbe. Kako bi se pratio doprinos ciljevima i provjerila razina provedbe planiranih intervencija, baza korisnika će imati uspostavljeni sustav praćenja prema indikatorima LRS te vrstama korisnika, (JLS, OPG ili Udruga), lokacijama provedbe i sl. Baza ima mogućnosti pripreme analitičkog, narativnog, financijskog izvješćivanja. Provedba prethodne LRS Karašica, ali i „nove“ LRS je predmet redovitog praćenja na godišnjoj razini, kako bi se procijenio napredak u provedbi te identificirale sve potencijalne razlike između planiranih i provedenih aktivnosti, ali i otklonili nedostaci i eventualni rizici u daljnjoj provedbi. Redovito praćenje će se provoditi putem interne evaluacije LRS, kroz stalnu komunikaciju sa korisnicima, ali i kroz povratne informacije članica LAG-a. Godišnja interna evaluacija će biti predstavljena i usvojena na godišnjoj skupštini (u pravilu krajem kalendarske godine).

Internom evaluacijom, a ukoliko bude dostupno i vanjskom evaluacijom procijenit će se prihvatljivost odabranih intervencija, pokazatelja, primjerenost odabranih ciljeva te napredak u njihovoj realizaciji. Nadalje, procijenit će se uspješnost / provedivost akcijskog plana, transparentnost informiranja svih sektora i provedivost i primjenjivost zadanih kriterija.

Evaluacijom će se ocijeniti uloga i doprinos pojedinih upravnih i operativnih tijela LAG-a, njihova rada i adekvatnosti određenih načina njihova angažiranja za rad na provedbi strategije (procedure, usklađenost sa zakonskim okvirom, sredstva, kriteriji angažiranja vanjskih suradnika i dr.). U slučaju da Upravno tijelo, temeljem dostavljenog izvješća o provedbi LRS-a ustvrdi kako je došlo do promjene mogućnosti provedbe u odnosu na to kako je zadano strategijom, donosi se odluka o revidiranju strategije i njezinoj prilagodbi promijenjenim uvjetima.

Ciljevi vrednovanja LRS su: Unapređenje sustava upravljanja LRS; Identifikacija novih mogućnosti financiranja kroz LRS; Usklađivanje s nacionalnom politikom i SP ZPP Republike Hrvatske i Priprema za novo programsko razdoblje, do 2027. godine, ali i procjena

potreba za naredno proračunsko razdoblje. Vrednovanje provedbe Strategije provodi se na dvije razine: Interno vrednovanje provodi se na razini svake godine kroz pripremu Akcijskog plana i sastavljanje izvješća o radu te izradu interne evaluacije provedbe Lokalne razvojne strategije. Ovom vrstom postupka na provedbenoj razini se prati uspješnost realizacije Strategije kroz identificirane indikatore te se daje osvrt na sam proces provedbe s aspekta LAG-a kao upravljačkog tijela.

Vanjsko vrednovanje provodi neovisni stručnjak, maksimalno 2 x tijekom provedbe LRS koristeći metode: Analize dokumenta LRS, Analize godišnjih izvješća provedbe, Razgovor s korisnicima i lokalnim partnerstvom te Izrada preporuka. Godišnja interna evaluacija provedbe Lokalne razvojne strategije objavljuju se javno na stranicama LAG-a. Za potrebe provedbe vrednovanja potrebno je planirati i određene financijske resurse vezano za samo vrednovanje i animaciju dionika.

Tablica 32: Plan pokazatelja – pokazatelji rezultata ZPP

[potrebno je navesti ciljne vrijednosti pokazatelja po godinama i ukupno za zadane pokazatelje rezultata ZPP i mjerne jedinice; temeljiti planiranje na godini ostvarenja (isplate); po potrebi gdje je primjenjivo dodati i druge pokazatelje rezultata ZPP; moguće je brisati one pokazatelje rezultata ZPP koji se ne planiraju koristiti; moguće je dodati retke unutar pojedinog pokazatelja rezultata ZPP ako više intervencija doprinosi jednom pokazatelju rezultata ZPP; ako više intervencija doprinosi jednom pokazatelju rezultata ZPP, moguće je zbrojiti ukupnu vrijednost unutar jednog pokazatelja rezultata]

Naziv pokazatelja rezultata ZPP (RI)	Naziv mjerne jedinice	Mjerna jedinica	Intervencija LRS (naziv i/ili kod)	Ciljna vrijednost po godinama								
				2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	Ukupna vrijednost	
R.3. Digitalizacija poljoprivrede	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a	Broj PG-ova koji primaju potporu	1.1. 1.2.			8	2	7				17
R.9. Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji primaju potporu	1.1. 1.2.			6		6				12

R.27 Uspješnost u području okoliša ili klime ostvarena ulaganjem u ruralna područja	Broj operacija kojima se doprinosi okolišnoj održivosti te postizanju ciljeva ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama u ruralnim područjima	Broj projekata	2.1. 3.1.			5	4				9
R.37 Rast i radna mjesta u ruralnim područjima	Nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a	Broj otvorenih radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena (FTE)	1.1.			1		1			2
R.39 Razvoj ruralnog gospodarstva	Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a	Broj poduzeća	1.1. 1.2.			1	2	1			4
R.40 Pametna tranzicija ruralnog gospodarstva	Broj strategija pametnih sela za koje je dodijeljena potpora	Broj projekata	1.1. 2.1.			6		2			8
R.41 Povezivanje ruralnih područja Europe:	Udio ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanog pristupa uslugama i infrastrukturi kroz potporu u okviru ZPP-a	Broj ruralnog stanovništva koje ima koristi	2.1. 3.1.				4000	4000			8000

R.42 Promidžba socijalne uključenosti	Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne uključenosti za koje je dodijeljena potpora	Broj osoba	2.1. 3.1.				650	650			1300
--	---	------------	--------------	--	--	--	-----	-----	--	--	------

7. FINANCIJSKI I AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS

7.1. Financijski plan provedbe LRS

[opisati financijski plan provedbe LRS; MAX 1 stranica]

Tablica 33: Financijski plan provedbe LRS [Temeljiti planiranje na godini ostvarenja isplate; za tekuće troškove i animaciju je moguće navesti max 25%]

Intervencija LRS	Raspored sredstava po godinama (%)							Ukupno za cijelo programsko razdoblje po intervenciji	Od toga za projekte doprinose provedbi koncepta Pametnih sela
	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.		
1.1.	0,00	20,00	0,00	15,00	0,00	0,00	0,00	35,00%	5%
1.2.	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00%	
2.1.	0,00	22,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,50%	5%
3.1.	0,00	0,00	2,50	2,50	0,00	0,00	0,00	5,00%	
Tekući troškovi i animacija	0,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,50	4,50	25,00%	n/p
Priprema i provedba projekata suradnje	0,00	0,00	1,00	1,50	0,00	0,00	0,00	2,50%	n/p
UKUPNO								100%	

7.2. Akcijski plan provedbe LRS

[opisati akcijski plan provedbe LRS; MAX 1 stranice]

LAG planira u toku 3 godine raspisati sve Natječaje namijenjene korisnicima sa svog područja. Dinamika raspisa je 1-2 natječaja godišnje. Natječaji koji se planiraju ponavljati su natječaji za poljoprivrednike ekonomske veličine od 3.000-15.000 EUR-a, koji se planira u 2024. te u 2026. godini, te natječaj za udruge koji se planira otvoriti tijekom 2025. i 2026. godine. Ostale intervencije planiraju se raspisati samo jednom u programskom razdoblju. Natječaji će biti otvoreni minimalno 30 dana kako bi se osiguralo dovoljno vremena za kvalitetnu pripremu projektnih prijava, a sukladno Pravilniku te Smjernicama za provedbu postupka odabira projekata. Projekti suradnje kao i mjera koja se tiče tekućih troškova i animacije će se provoditi kontinuirano, cijelo vrijeme trajanje provedbe LRS-a s obzirom da se radi o horizontalnim mjerama koje su nužne za uspješnu provedbu LRS-a i ostvarenje zadanih ciljeva. U tablici je prikazan akcijski plan provedbe LRS-a za vrijeme programskog razdoblja.

Tablica 34: Akcijski plan provedbe LRS

Intervencija LRS	Broj LAG natječaja							Ukupno
	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
1.1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava povećanjem dodane vrijednosti proizvoda – prerada poljoprivrednih proizvoda na gospodarstvu		1		1				2
1.2. Pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u okviru poljoprivrednog gospodarstva primjenom modernih tehnologija			1					1
2.1. Očuvanje okoliša i kulturne baštine, poticanje na održivo upravljanje prirodnim resursima, valorizacija kulturne i/ili tradicijske baštine i očuvanje identiteta područja		1						1
3.1. Prilagođavanje lokalnog teritorija kvaliteti i dostupnosti socijalnih usluga, diversifikacija javnih djelatnosti vezane uz unaprjeđenje i održivo korištenje resursne osnove društva i okoliša i/ili organizacija različitih događanja			1	1				2
UKUPNO		2	2	2				6

8. PRILOZI

- Prilog br. 1 - Popis kratica
- Prilog br. 2 - Popis stanovništva – kretanje područje LAG -a Karašica
- Prilog br. 2.1. - Područje LAG-a – Članice
- Prilog br. 2.2. – Općine i naselja – broj stanovnika
- Prilog br. 3 - Popis kulturnih dobara
- Prilog br. 4 - Zaštićena područja
- Prilog br. 5 - Pregled komunalne i društvene infrastrukture
- Prilog br. 6 – Indeks razvijenosti
- Prilog br. 7 – Zaposleni na području LAG-a Karašica
- Prilog br. 8 – Prikaz broja poduzetnika
- Prilog br. 9 – Prikaz obrta na području LAG-a
- Prilog br. 10 – Sumarni podaci iz Upisnika poljoprivrednika
- Prilog br. 11 – Struktura i veličina poljoprivrednih gospodarstava
- Prilog br. 12 – Detaljni prikaz o AKORD parcelama
- Prilog br. 13 – Podaci o turizmu na području LAG-a
- Prilog br. 14 – Struktura zaposlenih i nezaposlenih prema starosti i spolu
- Prilog br. 15 - Struktura zaposlenih - prema DSZ – LAG područja razdoblje 2011-2021
- Prilog br. 16 - Obrazovna struktura stanovništva
- Prilog br. 17 – Rezultati provedbe LRS 2014-2020
- Prilog br. 18 - Pregled procesa izrade strategije
- Prilog br. 19 - Materijali sa sektorskih radionica i liste sudionika